

ΧΡΟΝΙΚΑ זכרונות

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Η' • ΑΡΙΘΜ. 73 • ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1984 • ΚΙΣΛΕΒ 5745

כ נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תבחות מוסר

«Διότι λύχνος εἶναι ἡ ἐντολή καὶ φῶς ὁ νόμος
καὶ ἔλεγχοι τῆς παιδείας ὁδὸς ζωῆς», (Παροιμ. 6:23)

Stephano du Perac: "Όψη τής 'Ιερουσαλήμ, (Ρώμη, 1570).

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ: "Ένα έθνικό καί πανανθρώπινο σύμβολο

«Γιά τούς Έβραίους ή 'Ιερουσαλήμ άπο-
τελεϊ άντικείμενο βαθύτατης αγάπης, διά-
σπαρτη από τά χνάρια άναρίθμητων γενε-
ών καί τόν πλούτο από μνήμες... τά μάτια
τους είναι πάντοτε στραμμένα έπ' αυτής...
σήμερα τή βλέπουν ως ένα σύμβολο του έ-
θνους τους».

(Πάπας 'Ιωάννης - Παύλος Β', 20 'Απριλίου 1984)

Η 'Ιερουσαλήμ είναι ή πρωτεύουσα
του 'Ισραήλ, ή έδρα τής κυβερνή-
σεως του καί ή πνευματική έστία
τών άπανταχού Έβραίων. Από τήν έποχή
πού ό βασιλιάς Δαβίδ κατέστησε αυτήν
πρωτεύουσα του βασιλείου του έδω καί
3.000 χρόνια περίπου, ή 'Ιερουσαλήμ ύπηρε-
ή πρωτεύουσα του 'Ισραήλ. Κατά τά
τελευταία έκατό χρόνια ή 'Ιερουσαλήμ
κατοικείται πάντοτε από μιά Έβραϊκή
πλειοψηφία. Παρόλα αυτά τό 'Ισραήλ είναι
βαθύτατα ένήμερο ότι ή 'Ιερουσαλήμ έχει
ιδιαίτερη σημασία για έκατομμύρια ατόμων
άλλων θρησκειών σ' όλόκληρο τόν κόσμο. Η
διοίκηση τής πόλεως σήμερα άσκειται μέ
βάση αυτό τό πνεύμα. Είναι μιά πόλις μέ
έξαιρετικά σύγχρονη άνάπτυξη, όπου όμως
διαφυλλάσσεται κάθε άρχαίο στοιχείο καί
άποκαθίσταται κάθε σημαντικό πνευματικό
μνημείο τής κάθε θρησκείας. Τό άπαράμιλλο
κάλος τής πόλεως παραμένει άναλλοίωτο.

Πιστοί πολλών θρησκειών αναπέμπουν
καθημερινά προσευχές, εύχαριστίες, καθώς
ή 'Ιερουσαλήμ είναι προσιτή σ' όλους.
Σήμερα, ή 'Ιερουσαλήμ είναι μιά άνοιχτή
πόλις, τήν όποία έπισκέπτονται κάθε χρόνο
έκατοντάδες χιλιάδες προσκυνητές κάθε
πίστεως καί δόγματος,
συμπεριλαμβανομένων καί Μουσουλμάνων
'Αράβων από 'Ισλαμικές χώρες.

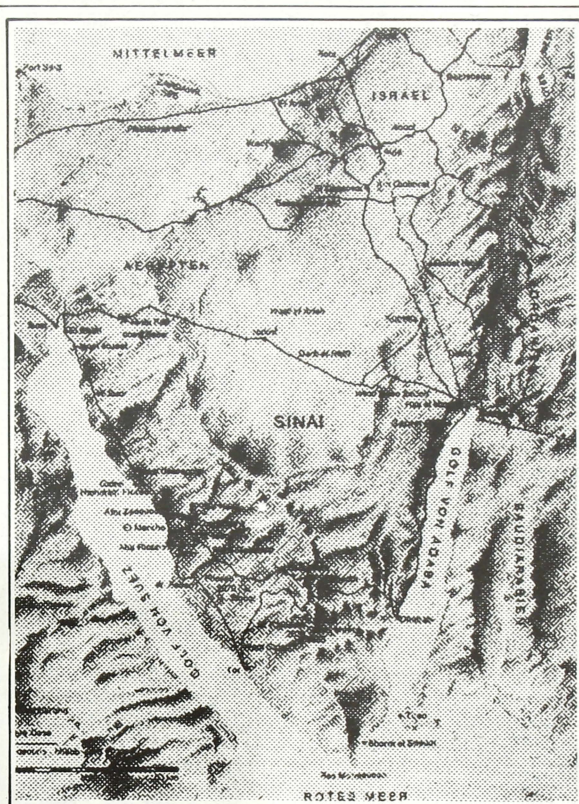
Μετά τήν κατάληψη τής Παλιάς Πόλεως τό
1948 από τήν 'Ιορδανία, ή 'Ιερουσαλήμ
διαιρέθηκε από συμπαγή σύνορα-φράχτες
καί συρματοπλέγματα. 'Ισραηλινοί,
Μουσουλμάνοι καί Έβραίοι δέν είχαν τή
δυνατότητα νά έπισκεφθούν ιερά μνημεία
τους στήν 'Ανατολική 'Ιερουσαλήμ, (παρόλον
ότι ή 'Ιερουσαλήμ ποτέ δέν κατέλαβε στόν
'Ισλαμισμό τήν θέση πού κατέχει στόν
'Ιουδαϊσμό καί τό Χριστιανισμό), κατά
παράβαση τής Συμφωνίας Καταπαύσεως του
πυρός του Μαρτίου 1949, μεταξύ 'Ισραήλ καί
'Ιορδανίας. Έκτοτε, καί μέχρι τό 1967, όταν
ή 'Ιερουσαλήμ ένοποιήθηκε καί πάλι, οι
'Ιορδανοί άνέλαβαν τή συστηματική
καταστροφή των ιερών 'Ιουδαϊκών μνημείων.
Διά μέσου του άρχαίου Έβραϊκού
νεκροταφείου επί του Όρους των Έλαιών,
διανοίχθηκε μιά όδός, οι δέ ταφόπλακες

Συνέχεια στή σελ. 15

ΕΙΚΟΝΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Όφασμάτινος ζωστήρας του κυλίνδρου τής Τόρα, (Γερμανία 1753).

‘Η Χερσόνησος του Σινά

“Ηκμασε ως επίκεντρο άγνωστης ναυπηγικής
καί ναυτιλιακής δραστηριότητος

Χάρτης του Σινά με τίς οδούς των караβανιών από της επο-
χής του Σολομώντος.

‘Η φωτισμένη βασιλεία του Σολομώντος υπήρξεν εξ ί-
σου δημιουργική καί αποδοτική καί εις ένα άλλο τομέα
πού ήτο τελείως άγνωστος μέχρι τώρα: της ναυτιλίας
καί της ναυπηγικής. Καί τό επίκεντρο της μόλις άποκα-
λυφθείσης αυτής δραστηριότητος υπήρξε τό επίκεντρο
του παγκοσμίου τώρα ενδιαφέροντος: ή Χερσόνησος
του Σινά.

Πρόσφατοι άνακαλύψεις αποδεικνύουν ότι ο βασι-
λεύς του ‘Ισραήλ, ο πάνσοφος Σολομών δέν περ-
νούσε μόνο τον καιρό του οικοδομών ναούς καί
στοιχουργών ψαλμούς. Πέραν των δραστηριοτήτων του
αυτών — ο περίφημος Ναός του Σολομώντος υπήρξεν έ-
να των επτά θαυμάτων οι δέ ψαλμοί τούς όποιους συνέ-
θεσεν θεωρούνται μοναδικά άριστουργήματα τέχνης
καί πίστewς — ο μέγας αυτός βασιλεύς υπήρξεν ένας
πολιτικός με σπανίας ικανότητας καί μοναδικήν διορατι-
κότητα. Χάρις εις τά προσόντα του αυτά κατώρθωσε μ’
έπιτυχίαν ν’ ανταπεξέλθη εις τάς πιέσεις των εκατέρω-
θεν υπερδυνάμεων των καιρών εκείνων, των Αιγυπτίων
καί των ‘Ασσυρίων μεταξύ των όποιων έκινδύνευεν νά
συνθλιβή τό σχετικώς μικρόν βασίλειον του ‘Ισραήλ.

Πράγματι τό σχετικώς νέον βασίλειον του ‘Ισραήλ, έγ-
καθιδρυθέν περί τά 1000 έτη πρό Χριστού, έπι των ήμε-
ρών του Σολομώντος ήδυνήθη ν’ άναπνεύση κάπως έ-
λεύθερα, έπωφελούμενον προσωρινών δυσχερειών τάς
όποιās αντιμετώπιζαν αι δύο εκατέρωθεν του παλαιότε-
ραι υπερδυνάμεις.

Τό καθεστώς της Αιγύπτου αντιμετώπιζε τότε τάς συ-

νειείας των άδυναμιών του, αι όποιαι τό ήνάγκασαν νά
χαλαρώση τάς προσπάθειās στραγγαλισμού της Παλαι-
στίνης, ενώ ένας Λίβυος συνταγματάρχης ο όποιος υπη-
ρετούσεν εις τόν αιγυπτιακόν στρατόν, κατέλαβεν τό
950 π.Χ. την έξουσίαν αυτοανακηρυχθείς εις Φαραώ Σέ-
συνκ Ι. Οι διάδοχοι του Σολομώντος ήναγκάσθησαν καί
πάλιν νά αισθανθούν την πίεσιν της αιγυπτιακής στρα-
τιωτικής ισχύος.

‘Από την άλλην πλευράν οι ήγείται της νεοδημιουργη-
θείσης υπερδυνάμεως των ‘Ασσυρίων δέν είχαν ακόμη
παγιώσει επαρκώς την έξουσίαν καί στρατιωτικήν τους ι-
σχύιν ώστε νά ύλοποιήσουν τάς βλέψεις τους προς τά
νοτιοδυτικά καί εις τόν χώρον της Παλαιστίνης.

‘Η διπλή αυτή εύτυχής συγκυρία επέτρεψε εις τόν βα-
σιλέα Δαβίδ νά επιδοθής εις επεκτατικήν καθαρώς πολιτι-
κήν, εις δέ τόν υιόν του Σολομώντα νά παγιώσει τά έπι-
τεύγματα του πατρός του, με μίαν έξαιρετικά επιτηδείαν
πολιτικήν, την διορατικότητα της όποιās πολλοί καί σή-
μερον θά εξήλευν ασφαλώς.

Μέ μοναδικήν όξυδέρκειαν ένενότισε πρώτον εκείνο
τό όποϊον ζητούσε τότε όλόκληρος ή ανθρωπότης: τόν
χαλκόν. Καί χαλκός υπήρχεν έν άφθονία εις την περιοχή
της Τίμνα, εις την τάφρον πού ξεκινά προς Νότον της
Νεκράς Θαλάσσης καί καταλήγει εις τόν σημερινόν Κόλ-
πον της ‘Ακαμπα. Εις την γεωλογικήν αυτήν τάφρον έγ-
κατέστησε στρατιάς σκλάβων μεταλλωρύχων οι όποιοι
μετέβαλαν τόν πρασινωπόν όρυκτόν μαλαχίτην εις έρυ-
θρωνόν στιλπνόν μέταλλον.

‘Ενας συνηθισμένος ήγεμών θά προσπαθούσε νά κα-
τακτήση την αγοράν των καιρών εκείνων με μεγάλες
προσφορές καί μικρά κέρδη. ‘Εχων όμως επίγνωσιν ότι
ή Κύπρος έκάλυπτε την ζήτησιν όλων των αγορών της
Μέσης ‘Ανατολής τόσοσν από στρατιωτικής πλευράς ά-
ναγκών (τά όπλα ήσαν χάλκινα) όσον καί των ειρηνικών
τοιούτων (οικιακά σκεύη, έργαλεία κ.λπ.) έθεώρησε
σφάλμα τόν κατά της μεγαλονήσου ανταγωνισμόν καί
ένδεχομένην έχθρότητα της Κύπρου. Τοσούτο δέ μάλ-
λον καθ’ όσον τό έμπόριον καί αι θαλάσσιαι μεταφοραί εύ-
ρίσκοντο εις ικανοτάτας χείρας, εκείνας των Φοινίκων,
έπίσης γειτόνων του.

‘Ο Σολομών λοιπόν απέφασισε νά στραφή άλλοι. ‘Οχι
προς Δυσμάς, όπου παραγωγή, έμπόριον καί μεταφοραί
ήσαν ήδη κορεσμένοι, αλλά προς την μακρινήν καί σχε-
δόν τελείως άγνωστον τότε ‘Ανατολήν. Την κατάκτησιν
ή μάλλον δημιουργίαν αυτών των αγορών απέφασισεν
διά νά εξασφαλίση ασφαλή τοποθέτησιν του προϊόντος
των όρυχείων του, την μεταφοράν αυτού καί την δη-
μιουργίαν έμπορικών σχέσεων αι όποιαι θά του εξησφα-
λιζαν πλούσια ανταλλάγματα εις χρυσόν, έλεφαντο-
στούν καί μπαχαρικά υπό συνθήκας έξαιρετικώς εύνοϊ-
κάς καί εις μεγάλας ποσότητες. Τά πολύτιμα αυτά
προϊόντα της ‘Ανατολής θά ήδύνато κατόπιν νά τοποθε-
τήση με την σειράν του εις τάς γειτονικάς αγοράς, όχι
μόνο της Αιγύπτου καί των ‘Ασσυρίων, αλλά καί των άλ-
λων μεσογειακών χωρών, συνδεόμενος ακόμη στενότε-
ρα με τούς Κυπρίους, Φοινίκες καί ‘Ελληνες της Μεταμι-
νικής καί Μυκηναϊκής εποχής. Καί αντί νά δημιουργή-
ση ανταγωνισμούς καί έχθρότητας, νά συσφίξη έμπορι-
κάς καί φιλικάς σχέσεις πού τόσην ώφέλειαν ήδύνατο
νά προσφέρουν εις αυτόν, την χώραν του καί την πολιτι-
κήν του.

Πλησίον του σημερινού ισραηλινού λιμένος ‘Εϊλάτ,

‘Αρχαία πηγή στην περιοχή Wadi Feiran στο Σινά. Διατηρείται ακόμη ο πρωτόγονος τρόπος άντλήσεως του νερού.

εις τόν μιχόν του κόλπου της “Ακαμπα και πλησίον της σημερινής όμωνύμου πόλεως ὁ Σολομών κατεσκεύασε τελειότατα ναυπηγεία, υψηλῆς διὰ τοὺς καιροὺς ἐκείνου ποσοτικῆς καὶ ποιοτικῆς ἀποδόσεως καὶ λιμενικὰς ἐγκαταστάσεις. “Εναντι τῆς χορηγήσεως εἰδικῶν προνομίων καὶ μάλιστα συμμετοχῆς εἰς τὰ κέρδη ναυπηγείων, μεταφορῶν καὶ ἐκπτώσεων προμηθείας τῶν ἀγαθῶν τῆς Ἀνατολῆς, εἰς τὸν βασιλέα τῆς Τύρου Χιράμ, ἐξησφάλισεν ὁ παμπόνηρος Σολομών ὅλας τὰς εἰδικὰς γνῶσεις σχετικῶς μὲ τὴν ναυπήγησιν πλοίων καὶ τὰς ναυτιλιακὰς ἐργασίας τῶν πρωτοπόρων, τὸσον εἰς τὴν τέχνην τῆς ναυπηγήσεως ὅσον καὶ εἰς τὰς ἐφοπλιστικὰς ἐργασίας Φοινίκων τῆς Τύρου. Ἐπὶ πλεόν ἐξησφάλισεν ὁ Σολομών καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὑλικὸν τὸσον διὰ τὰ ναυπηγεία καὶ τὰς λιμενικὰς ἐγκαταστάσεις ὅσον καὶ διὰ τὴν ναυπήγησιν ἐνὸς ὁλοκλήρου στόλου, πολεμικοῦ καὶ ἐμπορικοῦ διὰ τὴν Ἑρυθρὰν Θάλασσαν καὶ πέραν αὐτῆς.

Με καραβάνια τὰ ὅποια ἀριθμοῦσαν 8.000 - 10.000 καμήλας μετεφέρετο ἡ πολύτιμος ξυλεία ἀπὸ τὰ δάση τῶν ἀκτῶν τῆς Μεσογείου εἰς τὸν νέον λιμένα πού εἶχεν δημιουργήσει ὁ Σολομών, τὸν λιμένα Ἑξέον - Γκεμπέρ.

Διὰ τὴν ἐντυπωσιακὴν αὐτὴν μετακίνησιν ὑλικῶν, προϋπόθεσιν ἀποτελοῦσεν ἡ ἐξασφάλισις ὁδῶν ἀρτηριῶν ἐξασφαλισμένων ἀπὸ παντὸς κινδύνου. Ἰδίως δὲ προκειμένου περὶ τῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς προερχομένων προϊόντων τοῦ Σολομώντος μὲ συνοδεῖαν τὰ πολεμικά του σκάφη καὶ εἰς τὸν λιμένα Ἑξέον - Γκεμπέρ διὰ μεταμόρφωσιν εἰς καμήλους μὲ προορισμὸν τὰς διαφόρους μεσογειακὰς χώρας. Χρυσός, ἄργυρος, πολύτιμοι λίθοι, ἐλεφαντοστούν, μπαχαρικά ἀρώματα καὶ θυμιάματα, μετὰξι καὶ ἄλλα κατέφθانون εἰς ἀντάλλαγμα τοῦ πολυτίμου ὀρυκτοῦ, τοῦ χαλκοῦ.

Αἱ ὁδοὶ μεταφορᾶς τῶν καραβανίων αὐτῶν, αὐστηρὰ φρουρούμενοι ἀπὸ δυνάμεις ἀσφαλείας, συνέδεαν τὴν Ἑρυθρὰν Θάλασσαν καὶ τὰς πέραν αὐτῆς ἐκτάσεις ὅχι μόνον μὲ λιμένες τῆς Μεσογείου ἀλλὰ, διὰ μέσου τῆς ἀφιλόξενης περιοχῆς τοῦ Σινᾶ, μὲ τὰς μεγάλας ὑπερ - ἀγορὰς τοῦ Δέλτα τοῦ Νείλου καὶ τῶν πεδιάδων τοῦ Τίγρη καὶ τοῦ Ἑφράτη. Αἱ δὲ ὁδηγίαι, ὅπως ἀνακαλύπτονται ἤδη σωριδόν εἰς ἐπιγραφὰς τῶν σπηλαίων τοῦ Σινᾶ, ἦσαν ρηταὶ διὰ τὰ καραβάνια: οὐδεμία ἀπομάκρυνσις ἀπὸ τὰς χαραγμένας ὁδοὺς ἐπετρέπετο διὰ τὸν κίνδυνον τὸσον ληστῶν ὅσον καὶ ἀπωλείας τοῦ προσανατολι-

μοῦ.

Προσκηνυταὶ καὶ ἀρχαιολόγοι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας, εἰς ἀναζήτησιν τῶν «ιερῶν χώρων» διεπίστωσαν κατὰπληκτοι: ἡ τὸσον ἐχθρική πρὸς κάθε ἔννοια ζωῆς καὶ ἀκατοίκητη ἔρημος τοῦ Σινᾶ καὶ τῶν ἰσραηλινῶν τῆς προσβάσεων εἰς τὴν ἔρημον Νετζέβ εἶναι γεμάτη ἀπὸ σημεῖα ζωῆς. Εἰς πολλὰ σημεῖα μάλιστα εἶναι κυριολεκτικῶς κατὰμεστη ἀπὸ ἐπιγραφὰς χαραγμένες εἰς τὰ τοιχώματα σπηλαίων καὶ πρὸ παντὸς σύμβολα καὶ παραστάσεις ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν καιρῶν ἐκείνων τῶν κατοίκων τοῦ Σινᾶ πού, εἰς πείσμα τῶν θρύλων περὶ τοῦ ἀκατοίκητου τῆς χερσονήσου αὐτῆς, ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἐκεῖ καὶ ἐγραφαν τὴν... εἰκονογραφημένην τους ἱστορία ἐπάνω εἰς τὰ τοιχώματα τῶν σπηλαίων τους.

Χαρακτηριστικὸν μάλιστα εἶναι ὅτι εἰς πολλὰ σημεῖα τῶν τοιχογραφιῶν αὐτῶν ἀνευρέθησαν ἐπὶ τόπου καὶ τὰ λίθινα ἐργαλεῖα χαράξεώς τους, ὥστε νὰ δημιουργεῖται σήμερον ἡ ἐντύπωσις ὅτι ὁ χαρακτὴρ καὶ ἀγνωστος καλλιτέχνης διέκοψε μόνον πρὸς στιγμὴν τὸ ἔργον του καὶ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν θὰ ἐπανέλθει διὰ νὰ τὸ συνεχίσει!

Τὸ συγκλονιστικότερον ὅλων, ἐν τούτοις, ἀποτελοῦν αἱ παραστάσεις πού ἔχουν χαραχθῇ καὶ ἀπεικονίζουν δύο δραματικὰς αὐτόχρημα φάσεις τῆς ζωῆς τῶν ἀγνώστων μέχρι σήμερον κατοίκων τῆς δῆθεν «ἐρήμου» τοῦ Σινᾶ. Ἀφ’ ἐνός σκηνὴς ἀπὸ τὴν ζωὴν τῶν κυνηγῶν καὶ συλλεκτῶν πού βαθμιαίᾳ, ἀπὸ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους, μετεβλήθησαν εἰς νομαδικῶς ζῶντες κυνηγοὺς καὶ κυνηγῶντας βοσκούς. Ἀφ’ ἐτέρου δέ — καὶ ἐδῶ ἐγκρίνεται ἡ ἐπίδρασις τοῦ θαλασσινοῦ βίου — σκηνὴς ἀπὸ τοὺς διερχόμενους... κοσμοπολίτες τῶν καιρῶν πού κατέφθναν ἐπιβαίνοντες πλοίων ἀπὸ τὰ ἄκρα τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου. Τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι οἱ κάτοικοι τοῦ Σινᾶ, χάρις εἰς τὸν θαλασσινόν προσανατολισμὸν τοῦ Σολομώντος ζοῦσαν κάθε ἄλλο παρὰ ἀποκεκομμένοι ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπον κόσμον.

Ἡ ἀλήθεια ἀποκαλύπτεται ἀργὰ ἀλλὰ σταθερά: ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ ἀποτελοῦσε τὸ «προαύλιον» τῆς Αἰγύπτου, τῆς Παλαιστίνης, τοῦ Ἰσραὴλ, τῆς Φοινίκης καὶ τῆς Ἀσσυρίας ἀκόμη. Οἱ λιμένες τῆς Μεσογείου ἀφ’ ἐνός καὶ τῆς Ἑρυθρᾶς Θαλάσσης ἀποτελοῦσαν διὰ τοὺς κατοίκους τοῦ Σινᾶ τὰ ἐπικέντρα τῆς πολιτιστικῆς τους ἐξελίξεως καὶ ἐπαφῆς μὲ ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Παρακολουθοῦντες ἐξ’ ἀποστάσεως τὰ πάντα, συγκρατοῦσαν τὸ κάθε τί πού τοὺς ἐφαίνετο χρήσιμον διὰ τὴν ὑπόστασίν τους, εἴτε ἐπρόκειτο περὶ νέων εἰδῶν ζώων, εἴτε μεταφορικῶν ὑπόζυγιων, εἴτε περὶ ἐργαλείων ἢ καὶ ὀπλων ἀκόμη.

Κατ’ αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ χερσόνησος τοῦ Σινᾶ ἀπέτελεσεν ἕναν πρώτης τάξεως συγκοινωνιακὸν κόμβον καὶ ἀντίθετα πρὸς ὅτι πιστεῦεται γενικά, ἀνεπτύχθη καὶ κατοικήθη χάρις εἰς τὸ ναυτικὸν ἐμπόριον πού ὁ Σολομών ἵδρυσεν καὶ ὑλοποίησεν μὲ συστηματικὰς ναυπηγήσεις.

(Ἀπὸ τὸ περιοδικὸ «Ναυτικὴ Ἑλλάς», Αὐγούστου 1982).

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ
ΙΣΡΑΗΛΙΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σουρμελή 2-104 39 ΑΘΗΝΑ

τηλ.: 88.39.951

Υπεύθυνος σύμφωνα μὲ τὸ Νόμο:
Ὁ Πρόεδρος τοῦ Κ.Ι.Σ. Ἰωσήφ Λόβιγκερ
Σουρμελή 2

ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ Κ. Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΣΤΟ ΑΟΥΣΒΙΤΣ

Κατά τό ταξίδι του στην Πολωνία ο πρωθυπουργός κ. Άνδρ. Παπανδρέου επισκέφτηκε τό στρατόπεδο του Άουσβιτς όπου 60 χιλιάδες Έλληνες Έβραίοι βρήκαν τραγικό κι απάνθρωπο τέλος κατά τό Όλοκαύτωμα. Ό κ. Παπανδρέου είναι ό πρώτος Έλληνας επίσημος πού επισκέφτηκε τό στρατόπεδο αυτό.

Τό Κ.Ι.Σ. έστειλε σχετικά στόν κ. πρωθυπουργό τό παρακάτω έγγραφο, πού ύπογράφεται από τούς πρόεδρο καί γεν. γραμματέα κ. κ. Ίωσήφ Λόβιγγερ καί Ραφαήλ Σαμπεθάι:

«Μέ άληθινή συγκίνηση ό Έβραϊσμός τής Ελλάδας σημείωσε τήν επίσκεψή σας στό στρατόπεδο του Άου-

σβιτς όπου χιλιάδες γονέων κι αδελφών μας βρήκαν ένα άδικο όσο καί τραγικό τέλος.

Στό προσκύνημά σας, πού έγινε πρώτη φορά από Έλληνα επίσημο, είδαμε όχι μόνο τήν τιμητική αναγνώριση τής πολιτείας αλλά καί τή βαθειά συντριβή μπροστά στην τραγωδία του ανθρώπου πού είναι πρωθυπουργός τής χώρας μας.

Σας εύχαριστούμε, τέλος, γιά τήν άπόφαση τής ανεγέρσεως μνημείου γιά τά άθώα θύματα του στρατοπέδου καί είμαστε στή διάθεση τών αρμοδίων γιά νά συμβάλουμε καί μεις στην πραγμάτωση τής άπόφασής σας».

“Ένας ψεύτικος παράδεισος

Διήγημα του Ίσαάκ Μπάσεβιτς Σίνγκερ

Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας 1977*

Μιά φορά κι έναν καιρό, κάπου σ’ αυτό τόν κόσμο, ζούσε ένας πλούσιος πού τ’ όνομά του ήταν Καντίς. Είχε έναν μονάκριβο γιό πού τόν λέγανε “Ατζελ. Στο σπιτικό του Καντίς ζούσε καί μία μακρινή συγγενής, μία όρφανή πού τήν φώναζαν ‘Ακσάχ. ‘Ο “Ατζελ ήταν ένα ψηλό παιδί μέ μαύρα μαλλιά καί μαύρα μάτια. ‘Η ‘Ακσάχ είχε γαλανά μάτια καί χρυσά μαλλιά. Καί οι δύο είχαν περίπου τήν ίδια ηλικία. “Όσο ήταν παιδιά, έτρωγαν μαζί, έπαιζαν μαζί. Χωρίς νά γίνει ποτέ συζήτηση, όλοι τό ‘χανε γιά σίγουρο πώς όταν μεγάλωναν θά παντρεύονταν.

“Όταν όμως μεγάλωσαν, ό “Ατζελ άρρώστησε ξαφνικά. Ήταν μία άρρώστια πού κανέναν δέν τήν ‘είχε άκουστά: ‘Ο “Ατζελ φανταζόταν πώς ήταν πεθαμένος.

Πώς του ‘ρθε μία τέτοια ιδέα; Φαίνεται πώς είχε μία γριά νταντά πού του διηγόταν όλο ιστορίες γιά τόν Παράδεισο. Του είχε πει πώς στόν Παράδεισο δέν ήταν άνάγκη νά δουλεύεις ή νά μελετάς. Στόν Παράδεισο έτρωγες τό κρέας του άγριοβοδιού καί τή σάρκα τής φάλαινας. “Επινες τό κρασί πού ό Κύριος φύλαγε γιά τούς δίκαιους. Κοιμόσουν τό πρωί ως τήν ώρα πού σου ‘κανε κέφι καί δέν είχε ούτε καθήκοντα ούτε υποχρεώσεις.

‘Ο “Ατζελ ήταν τεμπέλης από τή φύση του. Δέν είχε καμιά όρεξη νά σηκώνεται πρωί καί νά μελετά. “Ήξερε πώς μία μέρα θά ‘πρεπε νά αναλάβει τή δουλειά του πατέρα του κι αυτό δέν του άρεσε καθόλου.

‘Αφού λοιπόν ό μόνος τρόπος γιά νά πάει στόν Παράδεισο ήταν νά πεθάνει, είχε πάρει τήν άπόφαση νά πάει εκεί όσο γινόταν πιό γρήγορα. Τό σκεφτόταν τόσο πολύ, ώστε μέ τόν καιρό άρχισε νά φαντάζεται πώς ήταν πεθαμένος στ’ αλήθεια.

“Όπως ήταν φυσικό, οι γονιοί του άνησούχσαν τρομερά. ‘Η ‘Ακσάχ έκλαιγε κρυφά. ‘Η οικογένεια έκανε τό πόν γιά νά πείσει τόν “Ατζελ πώς ήταν ζωντανός, αλλά άρνιόταν νά τούς πιστέψει. “Ελεγε: «Γιατί δέν μέ θάβετε; ‘Αφού βλέπετε πώς είμαι πεθαμένος; ‘Εξ αιτίας σας δέν μπορώ νά πάω στόν Παράδεισο».

Φώναξαν πολλούς γιατρούς νά εξετάσουν τόν “Ατζελ καί όλοι προσπάθησαν νά πείσουν τό παιδί πώς ήταν ζωντανό. Του έλεγαν π.χ. πώς μιλούσε κι έτρωγε. Σιγά-σιγά λοιπόν ό “Ατζελ άρχισε νά τρώει λιγότερο καί μιλούσε πολύ σπάνια πιά. ‘Η οικογένειά του φοβήθηκε πώς θά πέθαινε.

Στήν άπελπισία του ό Καντίς πήγε νά συμβουλευτεί έναν σπουδαίο γιατρό, διάσημο γιά τίς γνώσεις καί τή σοφία του. Τόν έλεγαν Δρα Γιέτζ. ‘Αφού άκουσε τίς λεπτομέρειες τής άρρώστιας του “Ατζελ, είπε στόν Καντίς: «Σου υπόσχομαι νά γιατρέψω τό παιδί σου μέ έναν όρο. Θά κάνεις ό,τι σου λέω όσο παράξενο κι άν σου φαίνεται».

‘Ο Καντίς συμφώνησε κι ό Δρ Γιέτζ είπε πώς θά πήγαινε γά δει τόν “Ατζελ τήν ίδια εκείνη μέρα. ‘Ο Καντίς πήγε σπίτι καί είπε στή γυναίκα του, στήν ‘Ακσάχ καί στους υπηρέτες, πώς όλοι έπρεπε νά κάνουν ό,τι τούς έλεγε ό γιατρός χωρίς άντιρρήσεις.

“Όταν έφτασε ό Δρ. Γιέτζ, τόν πήγαν στό δωμάτιο του

“Ατζελ. Τό παιδί ήταν ξαπλωμένο, κατάχλωμο κι αδύναμο από τή νηστεία. ‘Ο γιατρός έρριξε μία ματιά στόν “Ατζελ καί φώναξε: «Γιατί φυλάτε στό σπίτι ένα πτώμα; Γιατί δέν τό κηδεύετε;».

“Όταν άκουσαν αυτά τά λόγια οι γονείς τρόμαξαν, αλλά τό πρόσωπο του “Ατζελ φωτίστηκε μ’ ένα χαμόγελο καί είπε: «Βλέπετε πώς είχα δίκιο;».

Παρόλο πού ό Καντίς καί ή γυναίκα του τaráχηκαν άκούγοντας τά λόγια του γιατρού, θυμήθηκαν τήν ύπόσχεση του Καντίς καί έτρεξαν γιά τίς έτοιμασίες τής κηδείας.

Ο γιατρός διάταξε νά έτοιμάσουν ένα δωμάτιο του σπιτιού έτσι ώστε νά μοιάζει έντελώς άπόκοσμο. Κάλυψαν τούς τοίχους μέ άσπρο σατέν. “Εκλεισαν τά παράθυρα καί τράβηξαν καλά τίς κουρτίνες. Κε-

* Βραβείο Νόμπελ: ‘Εκτός από τόν Ίσαάκ Μπάσεβιτς Σίνγκερ τά τελευταία χρόνια έλαβε τό Βραβείο Νόμπελ Λογοτεχνίας ό όμόθρησκος ‘Ελία Κανέτι, τό 1981. Φέτος ό ‘Αργεντινής καταγωγής ‘Ισραηλίτης Δρ. Σεζάρ Μαϊλστέην ήταν ένας από τούς τρεις πού μοιράστηκαν τό Βραβείο Νόμπελ ‘Ιατρικής.

ριά έκαιγαν μέρα - νύχτα. Οί υπηρέτες ντύθηκαν στ' άσπρα μέ φτερούγες στίς ώμοπλάτες γιά νά κάνουν τούς άγγελους.

Τοποθέτησαν τόν "Ατζελ σ' ένα άνοιχτό φέρετρο καί άκολούθησε ή τελετή τής κηδείας. Ό "Ατζελ είχε πάθει τέτοια εξάντληση από τήν πολλή εύτυχία πού κοιμόταν βαθιά. "Όταν ξύπνησε, βρέθηκε σ' ένα δωμάτιο πού δέν άναγνώρισε. «Πού είμαι;», ρώτησε.

«Στόν Παράδεισο, άρχοντά μου», άπάντησε ένας φτερωτός υπηρέτης.

«Πεινώ τρομερά» είπε ό "Ατζελ. «Θά 'θελα λίγο κρέας φάλαινας καί ιερό κρασί».

Ό υπηρέτης χτύπησε τά χέρια του καί μπηκαν σερβιτόροι μέ φτερούγες πού κουβαλούσαν χρυσούς δίσκους γεμάτους ψητά, πουλερικά, ψάρια, ρόδια, ανανάδες καί ροδάκινα. "Ένας ψηλός υπηρέτης μέ μακριά άσπρη γενιάδα κρατούσε μιά χρυσή κούπα γεμάτη κρασί.

Ό "Ατζελ έφαγε σάν λύκος. "Όταν τελείωσε δήλωσε πώς του χρειαζόταν λίγη άνάπαυση. Δύο άγγελοι τόν έγδυσαν καί του έκαναν μπάνιο. "Υστερα τόν μετέφεραν σ' ένα κρεβάτι μέ μεταξωτά σεντόνια καί ουρανό από βυσσινί βελούδο. Πανευτυχής, ό "Ατζελ βυθίστηκε στόν ύπνο του δικαίου.

"Όταν ξύπνησε, ήταν πρωί αλλά θά μπορούσε νά είναι καί νύχτα. Τά παράθυρα ήταν έρμητικά κλειστά καί τά κεριά έκαιγαν. Μόλις οί υπηρέτες είδαν πώς ό "Ατζελ ήταν ξύπνιος του έφεραν άκριβώς τά ίδια φαγητά πού είχε άπολαύσει τήν παραμονή.

Ό "Ατζελ ρώτησε: «Δέν έχετε λίγο γάλα, καφέ, ζεστές φρυγανιές καί βούτυρο μέ μαρμελάδα;».

«Όχι άρχοντά μου. Στόν Παράδεισο τρώει κανείς πάντα τό ίδιο φαγητό», άπάντησαν οί υπηρέτες.

«Ξημέρωσε ή είναι άκόμα νύχτα;» ρώτησε ό "Ατζελ.

«Στόν Παράδεισο δέν έχει ούτε μέρα ούτε νύχτα».

Ό "Ατζελ έφαγε ξανά τό ψάρι, τό ψητό, τά φρούτα καί ήπιε τό κρασί, όχι όμως μέ τήν ίδια όρεξη. "Όταν τελείωσε, ρώτησε «Τί ώρα είναι;».

«Στόν Παράδεισο δέν έχουμε ώρα», άπάντησε ό υπηρέτης.

«Καί τώρα τί θά κάνω;» ρώτησε πάλι ό "Ατζελ.

«Στόν Παράδεισο, άρχοντά μου, δέν κάνει κανείς τίποτα».

«Πού είναι οί άλλοι άγιοι;», θέλησε νά μάθει ό "Ατζελ.

«Στόν Παράδεισο, κάθε οίκογένεια έχει τό δικό της σπίτι».

«Δέν πηγαίνουν επισκέψεις;».

«Στόν Παράδεισο οί κατοικίες είναι σέ πολύ μεγάλη άπόσταση ή μιά από τήν άλλη γιά επισκέψεις. Θά χρειάζονταν χιλιάδες χρόνια νά πäs σέ άλλο σπίτι».

«Πότε θά 'ρθει ή δική μου οίκογένεια;» ρώτησε ό "Ατζελ.

«Ό πατέρας σου έχει άκόμα 20 χρόνια ζωής μπροστά του καί ή μητέρα σου 30. Καί όσο ζούν δέν μπορούν νά 'ρθουν εδώ βέβαια».

«Καί ή 'Ακσάχ;».

«Έχει άκόμα 50 χρόνια ζωής».

«Καί όλα αυτά τά χρόνια έγώ θά κάθομαι μοναχός μου;».

«Ναί, άρχοντά μου».

Ό "Ατζελ έμεινε ακίνητος λίγη ώρα, βυθισμένος σέ σκέψεις. Μόνο τό κεφάλι του κουνούσε πότε - πότε. "Υστερα ρώτησε: «Τί νά κάνει τώρα ή 'Ακσάχ;».

«Πρός τό παρόν πενθεϊ γιά σένα. Σέ λίγο καιρό όμως θά σέ ξεχάσει, θά γνωρίσει κανέναν άλλο νέο καί θά παντρευτεί. Έτσι κάνουν οί ζωντανοί».

Ό "Ατζελ σηκώθηκε καί άρχισε νά περπατά πάνω - κάτω. Γιά πρώτη φορά ύστερα από τόσο καιρό ένιωθε τήν ανάγκη νά κάνει κάτι, αλλά δέν υπήρχε τίποτα στόν Παράδεισό του. Λαχταρούσε τόν πατέρα του, τή μητέρα του, τήν 'Ακσάχ. Μακάρι, έλεγε, νά 'χα κάτι νά μελετήσω. "Όνειρευόταν νά πάει ταξίδι. "Ήθελε νά καβαλλήσει τό άλογό του, νά μιλήσει σέ φίλους.

"Ήρθε ή ώρα πού δέν μπορούσε πιά νά κρύψει τή μελαγχολία του. Παρατήρησε σ' έναν από τούς υπηρέτες: «Βλέπω τώρα πώς ή ζωή έχει καί τά καλά της».

«Η ζωή, άρχοντά μου, είναι δύσκολη. Πρέπει νά μελετάς, νά εργάζεσαι, νά κουράζεσαι. Έδώ όλα είναι εύκολα».

«Καλύτερα νά κόβω ξύλα καί νά κουβαλάω πέτρες, παρά νά κάθομαι εδώ. Καί πόσο καιρό θά κρατήσει αυτό;».

«Γιά πάντα».

«Θά μείνω εδώ γιά πάντα;», ό "Ατζελ άρχισε νά τραβάει τά μαλλιά του από τή στενοχώρια. «Καλύτερα νά σκοτωθώ».

«Ένας πεθαμένος δέν μπορεί νά σκοτωθεί».

Τήν όγδοη μέρα, όταν ό "Ατζελ πιά δέν κρατιόταν από τήν άπελπισία, ένας από τούς υπηρέτες, συνεννοημένος βέβαια, ήρθε καί του είπε: «Άρχοντά μου, έχει γίνει κάποιο λάθος. Δέν είσαι πεθαμένος. Πρέπει νά φύγεις από τόν Παράδεισο».

«Είμαι ζωντανός;».

«Ναί, είσαι ζωντανός καί θά σέ πάω πίσω στή γή».

Ό "Ατζελ τρελλάθηκε από τή χαρά του. Ό υπηρέτης του έδωσε τά μάτια καί τόν πήγε μπρός καί πίσω πολλές φορές στους διαδρόμους του σπιτιού. Τέλος, τόν έφερε στό δωμάτιο πού περίμενε ή οίκογένειά του καί του έλυσε τά μάτια.

"Ήταν μιά φωτεινή μέρα καί ό ήλιος έλαμπε από τά άνοιχτά παράθυρα. Έξω στόν κήπο τά πουλιά τραγουδούσαν καί οί μέλισσες βούιζαν. Καταχαρούμενος άγκάλιασε καί φίλησε τούς γονείς του καί τήν 'Ακσάχ. Καί στήν 'Ακσάχ είπε: «Μ' αγαπάς άκόμα;».

«Ναί, "Ατζελ, σ' αγαπώ. Δέν μπόρεσα νά σέ ξεχάσω».

«Αν είναι έτσι, ώρα είναι νά παντρευτούμε».

Σέ λίγες μέρες έγινε ό γάμος. Ό δρ. Γιέτζ ήταν ό έπίσημος καλεσμένος τής βραδιάς. Οί μουσικοί έπαιζαν καί πολλοί καλεσμένοι ήρθαν από μακρινές πόλεις. Όλοι έφεραν ώραία δώρα γιά τή νύφη καί τόν γαμπρό. Η γιορτή κράτησε έφτά μέρες καί έφτά νύχτες.

Ό "Ατζελ καί ή 'Ακσάχ έζησαν πολύ εύτυχισμένοι πάρα πολλά χρόνια. Ό "Ατζελ δέν ήταν πιά τεμπέλης καί έγινε ό πιό δραστήριος έμπορος τής περιοχής.

Μόνον ύστερα από τό γάμο έμαθε ό "Ατζελ πώς είχε πολλοί γιατρέψει ό δρ. Γιέτζ καί πώς είχε ζήσει σ' έναν ψεύτικο Παράδεισο. Στά χρόνια πού άκολούθησαν καί εκείνος καί ή 'Ακσάχ έλεγαν συχνά τήν ιστορία τής θαυμαστής θεραπείας του δρ Γιέτζ στά παιδιά καί στά εγγόνια τους καί πάντα τελείωναν μέ τά λόγια:

«Όμως βέβαια, κανένας δέν ξέρει πώς είναι στ' αλήθεια ό Παράδεισος».

ΕΝΑΣ ΕΒΡΑΙΟΣ ΣΤΟΝ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΑΓΩΝΑ

Σέ έρευνα του Γ. Καιροφύλλα γιά τόν Μακεδονικό Άγώνα (Περιοδικό «Ένα», 7.6.84) αναφέρονται καί τά εξής:

«**Σ**τόν Μακεδονικό Άγώνα πάλεψαν σκληρά όλοι οί "Έλληνες τής Μακεδονίας στίς πόλεις καί τά χωριά. Άγωνίστηκαν έχοντας συμπαραστάτες τούς ήρωικούς πολεμιστές πού έφταναν απ' όλα τά μέρη τής έλεύθερης Ελλάδας. Καθένας στό δικό του επαγγελματικό χώρο βρήκε τόν τρόπο ν' άγωνιστεί γιά τή διατήρηση τής έθνικής ιδέας. Γιατροί καί δικηγόροι έπαιξαν τό ρόλο τους. Πρόσφεραν τίς έπιστημονικές καί έθνικές τους υπηρεσίες οί γιατροί του Μοναστηρίου Σταύρος Νάλης, Άγγελόπουλος, Μανσάλης, Άριστοτέλης Ματλής καί Μιχ. Κωνσταντίνου. Επίσης, ό γιατρός Μενέλαος Βαλάσης στή Φλώρινα, ό Περδικάρης στή Νάουσα, ό Ίσραηλίτης Δαυίδ Σακκής στό Βάλτο των Γιαννιτσών, ό Χρυσάφης στίς Σέρρες καί άλλοι πολλοί σέ άλλες περιοχές».

‘Η μαμή του ’Αουσβιτς

Τοῦ κ. ΑΠ. ΚΟΤΣΙΩΛΗ

Γυναίκες τοῦ ’Αουσβιτς. Πόσες ξέφυγαν τὴν φριχτὴ μοίρα τοῦ στρατοπέδου;

Τρεῖς χιλιάδες γυναῖκες ξεγέννησε ἡ Πολωνέζα Στανισλάβα Λεσίνσκα στοῦ ’Αουσβιτς. Καὶ τρεῖς χιλιάδες φορές ἀπειθάρχησε στὴν ἀπάνθρωπη διαταγὴ τῶν ναζιστῶν δημίων. Πόῦ καθόριζε: ὅλα τὰ νεογέννητα νὰ πνίγονται ἀμέσως στὴ βούτα μὲ τίς ἀκαθαρσίες!

...Στὰ χρόνια τῆς ναζιστικῆς κατοχῆς τῆς Πολωνίας τό σπίτι τῆς μαμῆς Λεσίνσκα στὴν πόλη Λότζ εἶχε γίνει καταφύγιο γιὰ ὅλους τοὺς κυνηγημένους καὶ φυσικά, πῶ πολύ γιὰ τοὺς Ἑβραίους. ’Ας συνεχίσουμε καλύτερα τὴν ἱστορία τῆς Λεσίνσκα.

Στό σπίτι τῆς μαμῆς οἱ παράνομοι ἐφοδιάζονταν μὲ τρόφιμα, ροῦχα, ταυτότητες (πού τίς ἔφτιαχνε παράνομα ὁ ἀντρας τῆς Στανισλάβα, ὁ Μπρονισλάβ, τυπογράφος σέ ἓνα ἀπὸ τὰ τυπογραφεῖα τοῦ Λότζ). ’Η γκεστάπο κατάφερε νὰ τοὺς ἀνακαλύψει καὶ μιά νύχτα, στίς 20 Φλεβάρη 1943, ἔπιασε τὴν ἴδια τὴ Λεσίνσκα, τὴν κόρη τῆς Σύλβια, τοὺς γιούς Στανισλάβ καὶ Γκένρικ. ’Ο ἀντρας τῆς κι ὁ μεγαλύτερος γιὸς πρόλαβαν καὶ τὸ ’σκαν. ’Η μάνα κι ἡ κόρη στάλθηκαν στοῦ ’Αουσβιτς - Μπιρκενάου, οἱ γιοὶ στοῦ Μαουτχάουζεν - Γκούζεν, ὅπου καὶ πέθαναν. ’Ο πατέρας σκοτώθηκε ἀργότερα πολεμώντας στὴν ἐξέγερση τῆς Βαρσοβίας, ὁ γιὸς Μπρονισλάβ ἐζησε κρυβόμενος ὡς τὸ τέλος τοῦ πολέμου.

Στό στρατόπεδο ἡ μαμή ἀπόχτησε τὸ νούμερο 41.335

κι η κόρη τό 41.336. Μέ τατουάζ στο χέρι. "Όλο τόν καιρό μάνα καί κόρη βρίσκονταν μαζί. 'Η μάνα έσωσε δύο φορές τήν κόρη απ' τό φοῦρνο, καί σήμερα ή Σύλβια είναι μία από τούς λίγους αυτόπτες μάρτυρες τής θηριωδίας του "Αουσβιτς.

Τά έπνιγαν στή βούτα

«**Ό**ταν στο λεγόμενο νοσοκομείο του στρατοπέδου άρώστησε ή Γερμανίδα Κλάρα, έπαγγελματίας μαμή καί δολοφόνος τών βρεφών πού γεννιόντουσαν εκεί, ή μάνα μου πήρε τό θάρρος, κι ίσως άκριβώς αυτό τό θάρρος και τό ξάφνιασμα από τήν πράξη της τήν έσωσε από τό θάνατο, καί παρουσιάστηκε ξαφνικά μπροστά στο γιατρό τών Ες-Ες, δείχνοντάς του τήν ταυτότητα της μαμής. Τήν είχε κρύψει όταν μās πήραν όλα τά πράγματά μας. 'Ο Μέγγελε κάτι σκέφτηκε, καί τήν κράτησε στο «νοσοκομείο», διορίζοντάς την μαμή στο «μαιευτήριό του».

...»Μέσα στήν παράγκα, γράφει στο λιγοσέλιδο ήμερολόγιό της ή Στανισλάβα Λεσίνσκα, δεξιά κι άριστερά ύψώνονταν τετραώροφα σανιδένια κρεβάτια, κι εκεί, πάνω σέ βρώμικες κουρελοῦδες μέ λεκέδες από ξερά αίμα, τα καί περιττώματα ξάπλωναν από 2—3 γυναίκες στο καθένα...

Στή μέση, στο διάδρομο, ήτανε χτισμένο ένα τραπέζι - σόμπα πού άναβε απ' τίσ δύο άκρες. 'Εκει ξεγεννούσαν τίσ γυναίκες... "Άλλη θέρμανση δέν είχε ή παράγκα, ή παγωνιά τρυπούσε τά κόκκαλα, απ' τό ταβάνι. κρέμονταν σταλαχτίτες...». Θυμάται ή Σύλβια;

«"Υστερα από λίγες μέρες φώναξαν τή μάνα νά πάει

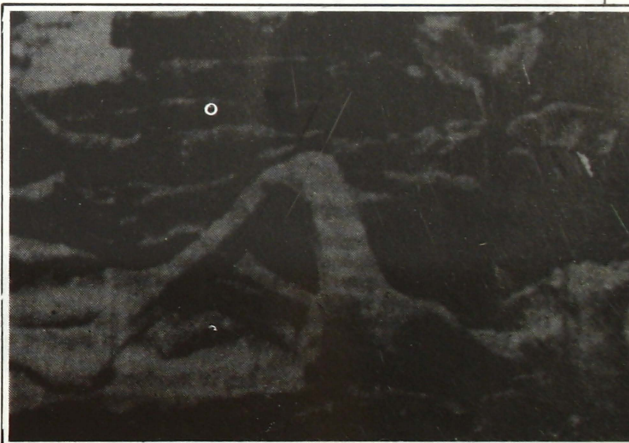
‘Η Στανισλάβα
Λεσίνσκα στο "Αουσβιτς
Στήν 'Αντίσταση
όσο ήταν ελεύθερη
Στήν ύπηρεσία
τών γυναικών
κρατουμένων
του
στρατοπέδου,
ήταν πραγματικά
μιά ήρωίδα.
'Αριστερά:
"Ένα σχέδιο
του γυναικείου τμήματος
του στρατοπέδου

στο γιατρό του στρατοπέδου. 'Ο Μέγγελε τήν πρόσταξε νά σκοτώνει όλα τά βρέφη μόλις έρχονταν στον κόσμο».

Γράφει ή Στανισλάβα:

«"Ός τό Μάη του 1943 όλα τά βρέφη πού γεννιόντουσαν στο στρατόπεδο τά σκότωναν μέ τόν πιό φριχτό τρόπο. Τά έπνιγαν στο βαρέλι μέ τίσ άκαθαρσίες, στή λεγόμενη βούτα. Τήν έξόντωσή τους τήν είχε αναλάβει ή Κλάρα, μιά Γερμανίδα, πρώην νοσοκόμα, πού είχε καταδικαστεί γιά παιδοκτονία... 'Ακούγαμε τίσ μπουρμπουλήθρες τήν ώρα πού έπνιγε τά βρέφη. Τήν άλλη μέρα ή δυστυχισμένη μάνα έβλεπε τό κορμάκι του παιδιού της έξω απ' τήν παράγκα, καταφαγωμένο απ' τά ποντίκια».

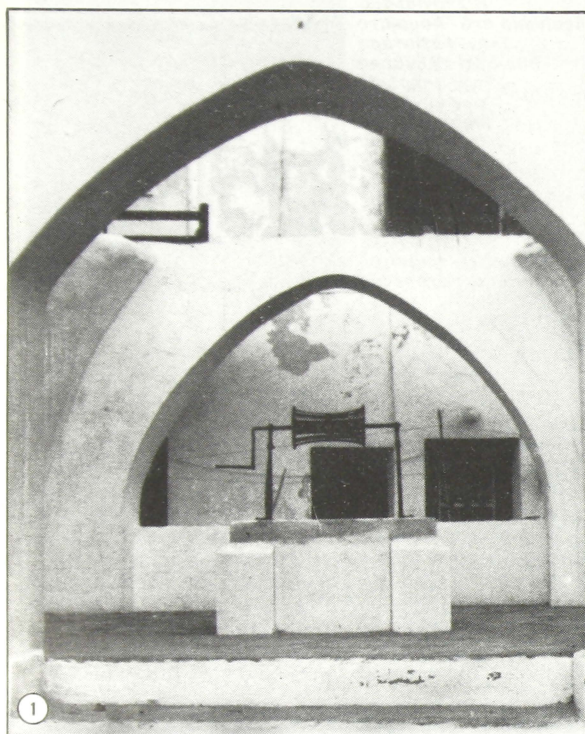

'Η φρίκη του "Αουσβιτς

'Η «μαμή του "Αουσβιτς» Στανισλάβα τελειώνει τό λιγοσέλιδο ήμερολόγιό της μέ τά παρακάτω λόγια: «Τά γράφω αυτά μιλώντας από μέρους εκείνων πού δέν έζησαν γιά νά διηγηθούν στον κόσμο τά μαρτύριά τους. Μέ τό στόμα μου μιλάνε οί μάνες καί τά βρέφη του "Αουσβιτς».

'Η Στανισλάβα Λεσίνσκα πέθανε στις 11 Μάρτη του 1974. Μαζί μέ τίσ χιλιάδες τών ανθρώπων πού τή συνόδεψαν στον τάφο της, πλημμυρισμένο από μιά θάλασσα λουλουδιών, ήταν καί ή Λευκαδία Νεβιαντόμσκα, νούμερο 87.945 του "Αουσβιτς, κι ό γιός της, πού είχε γεννηθεί στά χέρια της Στανισλάβα.

('Απόσπασμα από άρθρο πού δημοσιεύτηκε στο «Νέα» 9.10.1983).

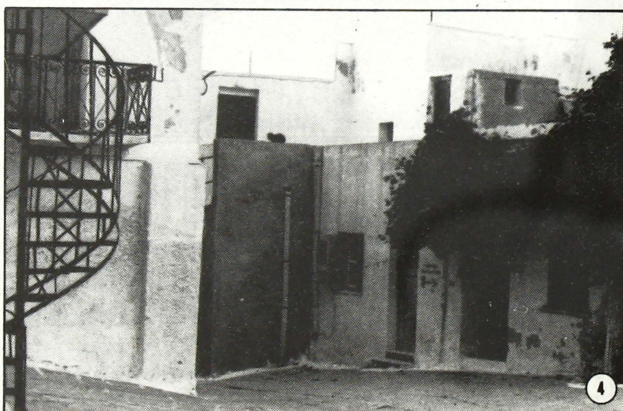
1. Τό φρέαρ τῆς συνοικίας Ἑβραϊκή - Νάξου ὅπου βρισκόταν ἡ Συναγωγή τῆς συνοικίας μέχρι 2/2/1758.

2. Πινάκῃς ὁδοῦ, στή συνοικία Ἑβραϊκή - Νάξου φέρουσα τό ὄνομα τοῦ Ἰωσήφ Νάσση.

3. Ἑτέρα ἄποψις τμήματος τῆς συνοικίας Ἑβραϊκή - Νάξου.

4. Μερική ἄποψις τῆς συνοικίας Ἑβραϊκή - Νάξου (σύγχρονη ἐποχή).

Ἡ Ἑβραϊκή Κοινότητα τῆς Νάξου

Τοῦ κ. Ἰάκωβου Ἑμμ. Καμπανέλλη

Ετος ἐγκαταστάσεως τῶν πρώτων Ἑβραϊκῶν στοιχείων στή συνοικία «Ἑβραϊκή» τῆς Νάξου, εἶναι τό 1540, μέ διάρκεια παραμονῆς μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 20ου αἰῶνος ἔνθα ἐκλείπει, μέ διαμονή τριῶν μόνον οἰκογενειῶν στό τέλος τῆς χρονικῆς περιόδου.

Ἡ Συναγωγή κτισθεῖσα παρά τό φρέαρ τῆς συνοικίας «Φουντάνα» διετηρήθη μέχρι τοῦ ἔτους 1758 (2 Φεβρουαρίου) ἔνθα ἐπесе καταστροφείσα δι' ἄγνωστον εἰς ἡμᾶς λόγον. (Βλπ. Γ. Μελισσηνοῦ, «Νάξος», Ἀθήναι 1958, σ. 142). Πιθανόν μετά τήν πτώσιν τῆς ἀνωτέρω Συ-

ναγωγῆς νά παραχωρήθησαν Ναοί Ὁρθόδοξων ἐκ τῆς πόλεως πρός ἐξυπηρέτησιν τῶν Ἑβραίων τῆς Νάξου διότι ὡς παρετήρησα ἐκ προσωπικῆς αὐτοψίας δύο ναοί τῆς πόλεως 1) τῆς Μεταμορφώσεως Πλάντζας καί 2) τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ Παραλίας, φέρουν ἐπὶ τῶν ὑπερθύρων τῶν τῶν Ἑβραϊκά σύμβολα.

Ἐκ διασωθέντος στατιστικοῦ πίνακος τοῦ ἔτους 1754 αἱ θρησκευτικαί κοινότητες τῆς πόλεως ἔχουν ὡς ἀκολούθως:

1) Ὁρθόδοξοι 3016, μέ 34 ἱερεῖς καί μοναχοὺς

- 2) Καθολικοί 324, μέ 14 ιερείς καί μοναχούς
- 3) Έβραίοι 283, μέ 3 ιερείς
- 4) Άρμένιοι 22, μέ 1 ιερέα
- 5) Τούρκοι 16, άνευ ιερέως.

Τρίτη λοιπόν Κοινότης ήταν ή τών 'Ισραηλιτών έπαυξηθείσα έτι περισσότερο κατά τόν χρόνον ήγεμονίας του 'Ομορθήσκου των 'Ιωσήφ Νάσση (δστις άνέλαβε τήν ήγεμονίαν τών Κυκλάδων παρά του Σουλτάνου Σελήμ του Β — 1566-1579), μέ τόπον διαμονής τήν βορείαν κάτωθεν του Κάστρου πλευράν γνωστήν καί μέχρι σήμερον ως συνοικίαν τής πόλεως Νάξου «Έβριακήν».

Η 'Ισραηλιτική κοινότης τής πόλεως υπήρξεν οικονομικώς λίαν άνθηρά, τμήμα δέ αὐτῆς ήσχολείτο μέ τόν Κερδών Έρμην διατηρούσα πολλά καταστήματα έν τή όμως συνοικία τής πόλεως αριθμούσης πληθυσμόν 4.000 χιλιάδων, κατά στατιστικήν του έτους 1700. Έτέρα μερίς Έβραίων άνέπτυξε Βιοτεχνίαν βυρσοδεψίας πλησίον τής παραλίας τής «Γρόττας», μέ ιδιόκτητα εργαστήρια εἰς τά όποία ήσχολούντο περί τήν έκαιοντάδα εργατών έκ τών 'Ορθοδόξων τής πόλεως τό έτος 1750. Κατά τήν Ρωσικήν κατοχήν τής νήσου (1770-1774) πιεσθέντες υπό τών κατακτητών οἱ Έβραίοι απέχώρησαν έντεῦθεν μαζικώς μέ άποτέλεσμα ως προαναφέρθη, περί τό 1900

νά διαμένουν εἰς Νάξον τρεῖς έν όλω οικογένειαι.

Χαρακτηριστικόν τής οικονομικής εὐεξίας τών άσכולουμένων μέ τό έπάγγελμα του άργυραμοιβου (ένεχειροδανειστοῦ) έκ τής Έβραϊκής κοινότητος, τυγχάνει καί τό άναφερόμενον καί διασωθέν γεγονός, τής παρά του 'Ορθοδόξου Μητροπολίτου Νάξου Μακαρίου του Δ' (1695-1703) πωλήσεως τής άρχιερατικής αὐτου μητρος, ένεκα οικονομικής δυσχερείας, διά τήν ίδρυσιν ιερατικού φροντιστηρίου έν τή πόλει εἰς τόν Έβραϊόν άργυραμοιβόν Σολομώντα Βαχάρ. (Βλπ. 'Ιάκ. Ε. Καμπανέλλη, «Η Έβραϊκή Μητρόπολις Παροναξίας διά μέσου τών αιώων», σ. 25, Νάξος 1963).

Από τό έτος 1621 μέ Διαταγή του Σουλτάνου άναγνωρίστηκαν τά τρία «Κοινά», οἱ Καθολικοί του Κάστρου, οἱ 'Ορθόδοξοι τής πόλεως καί οἱ Άρμένιοι καί Έβραίοι του Μπούργου (τῆς μετέπειτα όνομασθείσης συνοικίας Έβριακή. (βλ. Γ. Μελισσηνού, «Η Νάξος» ένθ. άνωτέρω σ. 131).

Κεντρική όδός τής συνοικίας καί σήμερον, κατόπιν άποφάσεως του Δημοτικού Συμβουλίου Νάξου τιμάται έπ' όνόματι του Δουκός 'Ιωσήφ Νάσση.

(Βλ. 'Ιάκ. Ε. Καμπανέλλη. «Θρησκευτική κοινότητες έν Νάξω, έφημ. «Ναξιακή Πρόοδος, 6.353—355 1966-67)

ΙΩΣΗΦ ΝΑΖΗΣ: ‘Ο Βασιλεύς τής Νάξου καί τών Κυκλάδων Κανάρη Δ. Κωνσταντίνη

Μέ τήν βιογραφίαν του 'Ιωσήφ Ναζή πλείστοι ιστορικοί καί περί τήν ιστορίαν καταγινόμενοι έχουν άσχοληθει κατά τό παρελθόν. Μεταξύ αὐτών μνημονεύω άυτότελές βιβλιάριον του έπιφανούς ιστοριοδίδου Κωνσταντίνου Σάθα έκδοθέν έν Αθήναις τό έτος 1865 υπό τόν τίτλον «'Ιωσήφ Ναζής ό Βασιλεύς τής Νάξου καί τών Κυκλάδων» πρό πολλών έτών έξαντληθέν, σκιαγραφίαν περί αὐτου του Περιοδικου «Παρνασσός» δημοσιευθείσαν τό έτος 1912, καί ιστορικήν πραγματείαν του έξόχου λογίου Μωύσεως Χαίμη δημοσιευθείσαν τό έτος 1912 εἰς τήν παρά του ίδιου έκδομένην τότε «'Ισραηλιτικήν Έπιθεώρησιν» αξιόλογον διά τήν έμβρίθειαν μέ τήν όποίαν έχει γραφή αλλά καί ως άποκαθίστῶσα τήν προσωπικότητα του 'Ιωσήφ Ναζή εἰς τήν όποίαν ένιοι τών ιστορικών, προφανώς παρασυρόμενοι, άπέδιδον εὐτελείς χαρακτηρισμούς.

‘Ο 'Ιωσήφ Ναζής έγεννήθη τό έτος 1525 έξ άριστοκρατικής οικογενείας Πορτογάλων Έβραίων προελθόντων έξ 'Ισπανίας. Άνῆκεν εἰς οικογένειαν έκ τών καλουμένων «Μαρράνων» δηλαδή Έβραίων κατ' έπιφάνειαν καί παρά τήν θέλησιν τών άσπασθέντων τόν χριστιανισμόν διά νά σώσουν τήν ζωήν των από τήν ιεράν έξέτασιν τής 'Ισπανίας.

Οἱ Ναζή έγκατασταθέντες έν Πορτογαλία, έπεδόθησαν εἰς τραπεζιτικές εργασίας καταστάντες οἱ μεγαλύτεροι τραπεζίται τής έποχής των μέ έδραν τήν Λισαβώνα καί ύποκαταστήματα εἰς τήν Φλάνδραν καί τήν Γαλλίαν.

Έπικειμένου του διωγμου τών Έβραίων τῆς Πορτογαλίας, ό νεαρός 'Ιωσήφ υπό τό πορτογαλικόν πλαστώνυμον Δόν Ζουάν Μικέζ (Joao Miquès) κατέφυγε μέ τόν θεϊόν του Δίογο εἰς Άμβέρσαν όπου συνέστησαν τραπεζιτικόν οίκον έχοντα εἰς πολλά μέρη τῆς Εὐρώπης διακλαδώσεις.

Έκεῖ ό 'Ιωσήφ έσχετίσθη μέ τήν άνωτέραν κοινωνίαν καί προσείλκυσε τήν εὖνοιαν τῆς Άντιβασιλείσης τών Κάτω Χωρών τῆς Μαρίας άδελφῆς του αυτοκράτορος τῆς Γερμανίας Καρόλου του Ε'.

Μετ' ου πολύ δέ έγκατεστάθη εἰς Άμβέρσαν καί ή πλουσιωτάτη θεία του Δόνα Γράτσια μετά τῆς θυγατρὸς τῆς Ρεύνας υπό τό Μαρρανικόν όνομα Βεατρίκη Δέ Λούνα.

“Αμα έδημοσιεύθη τό από 14 Αὐγούστου 1532 έν Φλάνδρα κατά τών Έβραίων διάταγμα καί ήρξατο ό διωγμός τούτων, άνεχώρησαν εκείθεν μέ τήν πρόθεσιν νά καταφύγουν εἰς Τουρκίαν. Έφθασαν εἰς Βενετίαν ότε ή Δημοκρατία διέταξε τήν έξορίαν όλων τών Μαρράνων. Οἱ Ναζή μή κατορθώσαντες νά φύγουν, παρέμειναν εκεί άποκρύπτοντες τήν καταγωγήν των. Μετ' ολίγον όμως ή Γράτσια άνακαλύπτεται ως ψευδῆς Χριστιανή, συλλαμβάνεται, φυλακίζεται καί ή περιουσία τῆς δημεύεται υπό τῆς Ένετικής Δημοκρατίας.

Μετά πολλές περιπετειάς, τῇ ένεργῷ έπεμβάσει του Σουλτάνου Σουλεϊμάν Β' πεισθέντες παρά του ιατροῦ του Μωυση' Αμόν περί του οικονομικού συμφέροντος τό όποιον είχε νά προσελκύσει εἰς τήν Χώραν του τήν οικογένειαν Ναζή καί άλλας σημανούσας Έβραϊκάς οικογενείας, ή Γράτσια μετά διετή φυλάκισιν άποφυλακίζεται καί τῆς έπιστρέφεται ή δημευθείσα περιουσία τῆς. Μεταβαίνει άμέσως εἰς τήν Κωνσταντινούπολιν όπου έπανεληθούσα εἰς τήν θρησκείαν τών πατέρων τῆς έλαβε τό πραγματικόν τῆς όνομα Γράτσια Ναζή. Εἰς τήν Κωνσταντινούπολιν ή Γράτσια άναπτύσει άξιοθαύμαστον φιλανθρωπικήν δρᾶσιν ώστε, ως άναφέρουν οἱ ιστορικοί, οἱ Έβραίοι διέχυσαν άπ' αὐτῆς ένα κύμα θαυμασμοῦ καί αγάπης. ‘Ο Μωυσης' Αλμοζίνο ό περιφανής Ραββίνος τῆς Θεσσαλονίκης τήν άπεκάλεσε «ένδοxon στέμμα τών έξόχων γυναικῶν». Κατά δέ τήν Έβραϊκήν άνθολογίαν καμία γυναίκα εἰς τήν έβραϊκήν ιστορίαν δέν έτιμήθη μέ τόσην εὐλάβειαν καί μέ τόσην στοργήν, καμία εἰς τήν Έβραϊκήν ιστορίαν δέν φαίνεται νά τῆς ήξιζε περισσότερον.

‘Ο 'Ιωσήφ Ναζής από τήν 'Ιταλίαν μετέβη εἰς Γαλλίαν όπου ίδρυσε σημαντικώτατον τραπεζιτικόν οίκον εἰς Λυών καί μεταξύ άλλων άπέβη δανειστής μεγάλων ποσῶν εἰς τό Γαλλικόν στέμμα. Περιήλθεν άκολουθως τās κυ-

ριωτέρας Εὐρωπαϊκὰς πρωτευούσας καὶ τέλος μετέβη εἰς τὴν Βενετίαν ἵνα συμφωνήσῃ μετὰ τῆς Γερουσίας τὸν ἀποικισμόν τῶν ἐκ τῆς Ἰσπανίας διωκομένων ὁμοφύλων του εἰς μίαν τῶν ἀνηκουσῶν εἰς τὴν Δημοκρατίαν νήσων ἄλλ' ἀποτυχὼν τοῦτο κατὰ τὰς γενομένας διαπραγματεύσεις ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν (1553) μετὰ συστατικῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἐν Ρώμῃ πρέσβεως τῆς Γαλλίας Δελανσάκ. (Voyage en Turquie J. Chesneau).

Ἐκεῖ εὗρε τὴν θείαν τοῦ Γράτσια ἡ οποία τὸν περιποιήθη, ἐπανήλθε εἰς τὸν Ἑβραϊσμόν, μετέλλαξε τὸ Μαρρανικὸν ψευδώνυμον Δὸν Ζουάν Μικέζ εἰς τὸ πραγματικὸν τοῦ ὀνομα Ἰωσήφ Ναζῆς καὶ ἐνυμφεύθη τὴν ὠραίαν καὶ πλουσίαν ἐξαδέλφην του Ρεῖνα θυγατέρα τῆς Γράτσιας.

Ὁ χρονικογράφος τῶν Ἑβραϊκῶν γραμμάτων Ἑμμαουήλ Ἀβοάβ ἐξιστορῶν τὰ μεταξὺ τῶν 1537-1564 συμβάντα γράφει: «ἐπὶ τοῦ Δουκὸς τῆς Τοσκάνης, τοῦ Μεγάλου Κόσμου, τὸ ἡμέτερον Ἔθνος ἀπήλαυσε τῆς ἐλευθεριότητος γενναιοδωρῶν γυναικὸς, τῆς περιφανοῦς Δόνας Γράτσια Ναζῆ, περὶ τῶν ἐξαισίων ἀρετῶν καὶ τῶν εὐγενῶν τῆς ὁποίας πράξεων δύναται τις νὰ γράψῃ βιβλία. Δὲν ἠθέλησε νὰ παραχωρήσῃ τὴν περιφανὴ καὶ μονογενὴ τῆς θυγατέρα εἰς πλουσιωτάτους κόμητας καὶ μαρκησίους ἄλλοθενεῖς, οἵτινες ἐπανελημμένως τὴν ἐζήτησαν. Ὁ Κύριος τῆς ἔδωκε γαμβρόν, τὸν ἴδιον τῆς ἀνεψιὸν τὸν ἐνδοξότατον καὶ ἀθανάτου μνήμης σενιόρ Δὸν Ἰωσήφ Ναζῆ, ἀξιώτατον Δούκα τῆς Νάξου, στέμμα ἐντιμότατον τῶν Πορτογάλων Ἑβραίων».

Εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁ Ναζῆ διὰ τοῦ ἐκτάκτου ἐπιχειρηματικοῦ του πνεύματος ἠύξησε ἀκόμη περισσότερο τὰ πλούτη. Ἦτο ὁ Ρότσιλδ τῆς ἐποχῆς του. Οἱ ξένοι πρεσβεῦται πολλὰκις ἐζήτησαν τὴν μεσολάβησίν του ἐπὶ σπουδαίων υποθέσεων τῶν παρὰ τῷ Σουλτάνῳ. Ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Γερμανίας Μαξιμιλιανὸς ὁ Β' ἐπιζητήσας νὰ συνάψῃ εἰρήνην μετὰ τὴν Τουρκίαν ἀπετάθη εἰς τὸν Ναζῆ. Τὸ 1571 ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ ἀπηύθυνε ἰδιόγραφον ἐπιστολήν. Εὐρίσκετο ἐπίσης εἰς φιλικὰς σχέσεις μετὰ τὸν Βασιλέα Σιγισμόνδον Αὐγούστον τῆς Πολωνίας εἰς τὸν ὁποῖον ἐδάνεισε μέγα ποσόν. Ἡ Βενετία, αἱ Κάτω Χῶραι ἐζήτησαν τὴν συμμαχίαν του. Ἀπέναντι τῶν μεγάλων πρὸς αὐτὸν ὀφειλῶν τοῦ Γαλλικοῦ στέμματος ἐπέτυχε

παρὰ τοῦ Σουλτάνου τὴν κατάσχεσιν Γαλλικῶν πλοίων τὰ ὁποῖα ἦσαν ἀγκυροβολημένα εἰς τὸν λιμένα τῆς Ἀλεξανδρείας. Ἡ κατάσχεσις ἦρθη ἅμα τῇ ἀποπληρωμῇ τοῦ πρὸς τὸν Ναζῆ χρέους.

Ὁ Ναζῆς ἀποτυχὼν ὅπως εἶπομεν ἀνωτέρω εἰς τὰς προσπάθειάς του διὰ τὴν παραχώρησιν Ἑνετικῆς τινὸς νήσου πρὸς ἐγκατάστασιν τῶν ἐξ Ἰσπανίας διωκομένων ὁμοφύλων του ἐπωφελήθη τῆς εὐνοίας τὴν ὁποίαν ἀπελάμβανε παρὰ τοῦ Σουλτάνου διὰ νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν μεγαλουργὸν σχέδιον. Ἐπέτυχεν περὶ τὸ ἔτος 1555 νὰ τοῦ παραχωρηθῇ παρὰ τοῦ Σουλτεῖμάν ἡ πόλις Τιβεριὰς καὶ ἄλλα ἑπτὰ χωρία εἰς τὰ πέριξ αὐτῆς πρὸς ἱδρύσιν Ἑβραϊκῆς Ἑστίας. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ τοῦ αὐτοῦ ὁ Ναζῆς ἔστειλε εἰς τὴν Τιβεριάδα μετὰ χρήματα καὶ Αὐτοκρατορικὸν Φιρμάνιον τὸν Ἰωσήφ Ἴβν Ἀδρέτ, ἀνοικοδόμησε ταύτην ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς καὶ εἰσήγαγε εἰς τὴν Παλαιστίνην τὴν καλλιέργειαν τῆς μετάξης. Ἀπέστειλε ἐπίσης καὶ ἐγκύκλιον εἰς τοὺς ἐν διασπορᾷ Ἑβραίους προσκαλὼν αὐτοὺς εἰς Παλαιστίνην.

Διὰ τὴν ἀποτυχίαν τοῦ σχεδίου τοῦτοῦ τοῦ Ναζῆ οἱ ἱστορικοὶ ἀναφέρουν διαφόρους λόγους. Ἄλλοι τὴν ἀποδίδουν εἰς ἑλλειψιν καταλλήλου διοργανώσεως, ἄλλοι εἰς τὰς συγκοινωνιακὰς δυσχερεῖας διότι οἱ πρῶτοι μετανάσται ἀπὸ Πέζαρον τῆς Ἰταλίας ἡχμαλωτίσθησαν καθ' ὁδὸν ὑπὸ πειρατῶν καὶ τοῦ ἐπέφερεν ἀπογοήτευσιν, ἄλλοι εἰς ὑπονομευτικὰς ἐνεργείας τῆς Γαλλικῆς διπλωματίας φρονούσης ὅτι διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τοῦ τούτου ὁ Ναζῆς ἐπέμενε ἀπαιτῶν τὴν πληρωμὴν τῶν εἰς αὐτὸν ὀφειλομένων ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας σημαντικῶν ποσῶν.

(Le dit Micques a eu permission du G. S. confirmée du Sultan Sélim et de son fils Sultan Murat, de pouvoir bastir une ville au dessous de Saphet sur le rivage du Lac de Tybériade, en laquelle ne pourront habiter autres que Juifs, et de fait proposé pour ce renouveau commencer son chef-d'oeuvre par là, dessaignant, ainsi que l'on juge, de se faire roy des Juifs. Voilà pourquoi si instamment il demande argent de France. E. Charrière. Négotiations de la France dans le Levant. Constantinople 13 Septembre 1563).

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Σουλτάνου Σουλτεῖμάν καὶ τὴν

Φανταστικό Προσκύνημα

Σήμερα, ἡ ἐπιθυμία μου αὐτὴ συνδέεται ἄρρηκτα καὶ μὲ μίαν ἄλλη. Νὰ γνωρίσω τὸ Ἰσραήλ! Νὰ ἀναζητήσω καὶ ν' ἀποθαυμάσω τίς πηγές τῆς κοσμογονικῆς δύναμης πού ἐμπνέει καὶ ἐμψυχώνει καὶ χαλυβδώνει τὸν πανάρχαιο Λαὸ τοῦ νέου αὐτοῦ, ἐκπληκτικοῦ σὲ δύναμη καὶ ζωτικότητα καὶ γενναιότητα Κράτους! Νὰ ποτισθῶ μετὰ τὰ νάματα τῆς σοφίας, τῆς στωικότητος πού τὸ γαλουχοῦν. Καί, κυρίως, ν' ἀποτίσω φόρο θαυμασμοῦ πρὸς τὸ Λαὸ τοῦ.

Πρὸς τὸν μαρτυρικὸ καὶ πλάνητα αὐτὸν Λαὸ πού, ἀφοῦ διασκορπίστηκε καὶ ὑπέφερε, καὶ ὅμως ἐπέζησε, ἐπὶ χιλιάδες χρόνια, κινδύνευσε νὰ ἐξαφανισθῇ ἐξ αἰτίας τοῦ σαδισμού ἐνὸς ἀνθρωπομόρφου τέρατος. Τὸν ἀξιοθαύμαστο αὐτὸν Λαὸ πού, ἀφοῦ μαρτύρησε κυριολεκτικὰ, ἀξιώθηκε, ἐπὶ τέλους νὰ γυρίσῃ, νὰ ἐγκατασταθῇ καὶ νὰ γίνῃ Κράτος στὴ Γῆ τῶν Πατέρων του! Καὶ πού, μέσα σὲ λίγα χρόνια, χάρις στὴν ἐργατικότητα, τὴν πίστη, τὴν ἐμμονὴν, τὴν πειθαρχία, τὸν τετραγωνισμένο προγραμματισμὸ πέτυχε τὸ πολὺπλευρο θαῦμα πού παρουσιάζει σήμερα! Κι αὐτὸ, ὅταν εἶχε ν' ἀντιπαλαίσῃ μετὰ τὴ φοβερὴ ἔρημο, τὸν Σιμῶν, τὴ λειψυδρία, τὸν φλογερὸ, ἀνελέητο Ἥλιο καί, κυρίως, τὸν πατρογονικὸ φανατισμὸ διακοσίων ἑκατομμυρίων Ἀράβων!

Νὰ βρεθῶ, λοιπόν, στὸ Ἰσραήλ. Νὰ τριγυρίσω στίς πόλεις καὶ τὰ χωρία του. Ν' ἀποθαυμάσω τὴν ὁργάνωσιν, τὴν ἀλματώδη ἐξέλιξιν, τὴν πειθαρχημένην, ἀκούραστη καὶ τυφλὰ ἀφοσιωμένην στὴν ἐθνικὴ ὑπόθεσιν κοινωνία

του. Νὰ γνωρίσω καὶ νὰ συναγελασθῶ μετὰ τοὺς ἀνθρώπους του. Μετὰ τοὺς πολυάσχολους ἀνθρώπους τῶν πόλεων του καὶ μετὰ τοὺς ἀπλοϊκοὺς, κακοπαθισμένους ἀνθρώπους τῶν Κιμπούς, πού ἐργάζονται σκληρὰ γιὰ ν' ἀξιοποιήσουν τὴν ἀχάριστη, ἀμώδῃ γῆ τους, κρατωτὰς, ὑπομάσχαλα τὸ τουφέκι!

Μὰ πρὶν ἀπ' ὅλα καὶ πάνω ἀπ' ὅλα νὰ γνωρίσω τὰ ΝΕΙΑ-ΤΑ του. Τὰ σιταρόχρωμα, γεροδεμένα καὶ ψυχικὰ χαλυβδωμένα παιδιὰ καὶ κορίτσια του, πού σάν ἐργάτες, σάν ἀγρότες, σάν ὑπάλληλοι, σάν ἐπαγγελματίες, σάν ἐπιστήμονες καί, κυρίως σάν στρατιῶτες, ἀποτελοῦν ἓνα ἀκλόνητο βάθρο, πάνω στὸ ὁποῖο στηρίζεται μετὰ ἐμπιστοσύνη ἀπόλυτη τὸ Ἰσραήλ καὶ δημιουργεῖ.

Νὰ καμαρώσω, λοιπόν, αὐτὰ τὰ φλογισμένα ἀδάμαστα καὶ προοδευτικὰ νεῖδα, νὰ τοὺς ἐκφράσω τὸν ἀπέραντο θαυμασμό μου καὶ νὰ τοὺς πῶ, πῶς ἐμεῖς, ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα, καὶ ἰδιαίτερα στὴν Ἠπειρο, πού εἴχαμε παιδικούς φίλους, συμμαθητὰς, συμπολεμιστὰς Ἰσραηλίτας, ὅπως τότε, τὴν ἀποφράδα ἐποχὴ τῶν διωγμῶν τους ἀπὸ τοὺς Ναζί, συμπαρασταθήκαμε στὴ φοβερή, αἱματοποτισμένη περιπετειὰ τους, πονέσαμε μαζὶ τους, ἀγωνιστήκαμε γιὰ τὴ σωτηρία τους, σπαράξαμε γιὰ τὸ χαμὸ τους, ἔτσι καὶ σήμερα, πιστοὶ στὰ αἰσθήματά μας, καμαρώνουμε καὶ χειροκροτοῦμε τὴν ἀνέλιξιν τῆς μεγάλης φίλης Πατρίδας τους!

Α. ΛΥΚΟΣ

(Ἀπόσπασμα ἀπὸ χρονογράφημά του τῆς συλλογῆς «Δικαιώσεις τοῦ Ἠρώδου» Ἰωάννινα 1983).

διαδοχὴν αὐτοῦ παρὰ τοῦ Σελήμ ἡ δύναμις τοῦ Ναζή ἀπέβη παροιμιώδης. Εἶχε, λέγει ὁ Ἴω ἡφ Χάμμερ περισσοτέραν ἐπιρροήν ἀπ' ὅλους τοὺς Βεζύρας. Εἰς τὸν μέγα Βεζύρην καὶ τοὺς ἄλλους Μεγιστάνας παραπονουμένους διὰ τὴν τόσῃν πρὸς τὸν Ναζήν εὐνοίαν τοῦ ὁ Σελίμ τοὺς ἐπέβαλε σιωπὴν λέγων ὅτι οὐδέν ἕτερον ἐπραττε παρὰ νὰ συμμορφοῦται πρὸς τὰς τελευταίας θελήσεις τοῦ πατρός του. Ἡ πρὸς τὸν Ναζή εὐνοία αὕτη ἐδημιούργησε τὴν φήμην ὅτι ὁ Σελίμ δὲν ἦτο υἱὸς τοῦ Σουλεϊμάν ἀλλ' Ἑβραῖος κρυφίως νηπιόθεν εἰσαχθεὶς εἰς τὸ Χαρέμιον.

(Cet aventurier était monté si haut dans la faveur de Selim II que cette intimité avait donné lieu au bruit populaire que Selim n' était pas le fils de Soliman II mais celui d' une juive introduit dans le harem des son bas-age. Charrière).

Τοῦ ἀπενεμήθη ὁ τίτλος τοῦ Βέη καὶ κατετάχθη εἰς τὴν τιμητικὴν φρουράν τοῦ Σουλτάνου.

Υπεστήριζε τοὺς λογίους διὰ τοὺς ὁποίους ὁ οἶκος του ἦτο πάντοτε ἀνοικτός, πολλοὶ δὲ Ἑβραῖοι λόγοι εἰς ἐνδείξιν τῆς εὐγνωμοσύνης των ἀφίερωσαν εἰς αὐτόν τὰ ἔργα των.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην (1566) οἱ κάτοικοι τῆς Νάξου βαρυνέντες τὴν τυραννικὴν διοίκησιν τοῦ δυνάστου τῆς νήσου των Ἰακώβου Δ' Κρίσπου ἀπέστειλαν ἀπεσταλμένους εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐζήτησαν παρὰ τῆς κυριάρχου Πύλης τὴν ἀλλαγὴν τοῦ Δουκός. Κατόπιν τῆς ὑποβολῆς τῶν παραπόνων τούτων ὁ Δοῦξ Ἰάκωβος καθρέθη τοῦ ἀξιώματός του. Οὕτω ἡ εἰς τὸ Αἰγαῖον δυναστεία τῶν Κρίσπων διαρκέσασα 200 περίπου ἔτη κατελύθη καὶ διαδόχος τῆς ἀνηγορεύθη ἐπισήμως παρὰ τοῦ Σουλτάνου ὁ Ἰωσήφ Ναζής λαβὼν τὸν τίτλον Ἰωσήφ Ναζής Θεῖα Χάριτι Δοῦξ Αἰγαίου Πελάγους κυρίαρχος τῆς Ἀνδρου κ.λπ. (Josephus Naci, dei gratia dux Aegei Pelagi, dominus Andri etc).

Κατὰ τὸν Θεόδωρον Ρεῖνάχ τὸ βασίλειον τοῦ Ναζή περιελάμβανε πλὴν τῆς Νάξου καὶ τὰς δώδεκα σπουδαιότερας Κυκλάδας νήσους. Ὁ Ναζής λόγῳ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀσχολιῶν του οὐδέποτε ἐπεσκέφθη τὸν βασίλειόν του. Ἐκυβέρνησε διὰ τοῦ τοποτηρητοῦ του Φραγκίσκου Κορονέλλου, Ἰσπανοεβραίου νομομαθοῦς, ἐκδίδων ἐκεῖθεν τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν διοίκησιν τοῦ κράτους τοῦ διατάγματα ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον. Ἐσεβάσθη τὰ

ἀρχαῖα ἔθιμα τῶν κατοίκων καὶ διετήρησε τοὺς νόμους αὐτῶν. Ὁ φόρος τὸν ὁποῖον ἐλάμβανε ἀπὸ τοὺς ὑπηκόους του ἦτο ἐλαφρότατος ἀφοῦ καὶ ὁ ἴδιος ἐπλήρωνε μόνον εἰς τὸν Σουλτάνον δεκατέσσερας χιλιάδας δουκάτα ἐτησίως.

Ὁ Ναζής ἀμοιβὼν τὰς ὑπηρεσίας τοῦ Κορονέλλου τοῦ παρεχώρησεν διὰ διατάγματός του γαίᾳς ἐν Νάξῳ διὰ νὰ δείξῃ, ὡς διαλαμβάνει ἐν τῷ Διατάγματι, τὴν εὐγνωμοσύνην του εἰς τὸν ἐπιμελὴ καὶ πιστὸν ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦτον ὁ ὁποῖος ἐπὶ μακρὸν χρόνον ὑπηρέτησε εἰς τὴν διοίκησιν ὅλων τῶν Νήσων. Τὸ διάταγμα τοῦτο ὁ Κούρτιος παρέλαβε ἀπὸ τινος τῶν ἐν Νάξῳ ἀπογόνων τοῦ Κορονέλλου. Ὁ Ναζής διετήρησε τὸ Βασίλειόν του μέχρι τοῦ θανάτου του ἧτοι ἐπὶ 13 ἔτη.

Μετά τὸν θάνατόν του — ἀπεβίωσεν ἄτεκνος — ἐξέλιπε μετ' αὐτοῦ ἡ δυναστεία του καὶ τὸ Βασίλειόν του προσήρτη εἰς τὴν Τουρκικὴν αὐτοκρατορίαν ἀποτελέσαν Σαντζάκιον αὐτῆς.

Πάσχων ὑπὸ χρονίας λιθιάσεως ἀπέθανεν ἡσυχῶς εἰς τὸ κτῆμα του τοῦ Μπελβεδέρε ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 2 Αὐγούστου 1579. Οἱ Ἑβραῖοι ἐκλαυσαν τὸν θάνατόν του. Ἡ χήρα του Ρεῖνα ἐπέζησεν εἴκοσι ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀνδρός τῆς ἀφιέρωσας τὸν βίον τῆς εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν ἐβραϊκῶν γραμμάτων. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν συνέστησεν καὶ Ἑβραϊκὸν Τυπογραφεῖον εἰς τὸ ἐν Πέρα μέγαρόν της. Ἐν αὐτῷ ἐξετυπώθησαν πολλὰ Ἑβραϊκὰ βιβλία. Εἶναι ἄξιον ἰδιαίτερας μνείας τὸ ὅτι ὡς μὰς πληροφορεῖ ὁ Κωνσταντῖνος Σάθας, εἰς τὸ ἐβραϊκὸν αὐτὸ τυπογραφεῖον ὑπῆρχον καὶ ἑλληνικὰ στοιχεῖα. Ἐξετυπώθησαν συνεπῶς εἰς τοῦτο καὶ ἑλληνικά συγγράμματα, ἀπόδειξις τῆς ἀγάπης τὴν ὅποιαν εἶχον πάντοτε οἱ Ἑβραῖοι πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα.

Ὁ Ἰωσήφ Ναζής ὑπῆρξε ἀναμφιβόλως μία ἐπιφανὲς στάτη προσωπικότης τοῦ αἰῶνος του. Εὐηργέτησε μέγας τὴν χειμαζομένην ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του φυλὴν του, διέθεσε πρὸς ἀνακούφισιν τῆς τὴν ἀπέραντον ἐπιρροήν του, ἐνεπνεύσθη καὶ ἔθεσε εἰς πρᾶξιν τὸ μεγαλεπήβολον σχέδιον τοῦ ἐπαναπατρισμοῦ τῶν καταδικωμένων ὁμοφύλων του καὶ ἐπανιδρύσεως τῆς Ἑβραϊκῆς Ἑστίας.

(Κείμενο ὁμιλίας τοῦ πού ἐγίνε στὴ Στά «Μπενέ - Μπερίθ» στίς 12-1-1959. Περὶ τοῦ Ἰωσήφ Ναζή ἔχει δημοσιευθεῖ ἀρθρο τοῦ Ι.Μ. Χατζηφῶτη στὰ «Χρονικά», τεύχος 23 - Νοέμβριος 1979).

Ἡ Οὐνέσκο υἱοθέτησε ἀπόφαση γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τοῦ ἔτους Μαϊμονίδη

Τὸ Ἐκτελεστικὸ Συμβούλιο τῆς Οὐνέσκο ἀποδέχθη τὴν πρότασιν τοῦ Παγκοσμίου Ἑβραϊκοῦ Συνεδρίου (Π.Ε.Σ.), ὅπως ἡ 850ῃ ἐπέτειος ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Μωϋσῆ Μαϊμονίδη, τοῦ μεγάλου αὐτοῦ Ἑβραίου φιλόσοφου καὶ ἱατροῦ, ἑορτασθεῖ κατὰ τὴ διάρκειά του 1985.

Ἡ πρότασις πού υἱοθετήθηκε ὁμόφωνα, ὑποβλήθηκε ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν, τὴ γεννέτειρα τοῦ Μαϊμονίδη καὶ υποστηρίχθηκε ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, τὴν Κούβα, τὴ Βενεζουέλα, τὴν Ἰταλίαν, τὸ Μεξικὸ καὶ τὸ Πακιστάν.

Στὴν ἀπόφασιν τονίζεται ὅτι τὸ προσεχές ἔτος συμπιπτει μὲ τὴν 850ῃ ἐπέτειο ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Μαϊμονίδη, «τοῦ φιλοσόφου ἱατροῦ καὶ νομομαθῆ, ὁ ὁποῖος ἔδρασε στὸ σταυροδρόμι τῶν μεγάλων πολιτισμῶν τῆς ἐποχῆς του καὶ συνεισέφερε πολὺ στὸν διάλογο ἀνάμεσα στοὺς διαφόρους πολιτισμούς». Ἡ Οὐνέσκο θὰ συμμετάσχει «στὸν ἑορτασμὸ αὐτῆς τῆς ἐπετείου καὶ στίς ἐκδηλώσεις πού θὰ διοργανωθοῦν ἀπὸ τὶς ἐνδιαφερόμενες κυβερνήσεις καὶ μὴ κυβερνητικούς ὁργανισμούς».

Τὸ Π.Ε.Σ., πού ἀποτελεῖ συμβουλευτικὸ μέλος τῆς Οὐ-

νέσκο, εἶχε προτείνει τὴ συμμετοχὴ τῆς Οὐνέσκο στίς ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν ἐπέτειο τοῦ Μαϊμονίδη κατὰ τὴ διάρκειά τῆς 22ης Γενικῆς Διασκέψεως, Ὁκτώβριος 1983, ὅταν ὁ ἐκπρόσωπος τοῦ Π.Ε.Σ. καθηγητὴς Ζάν Χάλπεριν, ἐξέφρασε τὴν ἀποψὴ ὅτι οἱ ἐκδηλώσεις τῆς ἐπετείου αὐτῆς θὰ μπορούσαν νὰ προαγάγουν κάποιον Ἰουδαϊο-Μουσουλμανικὸ πολιτιστικὸ διάλογο.

Ὁ ἴδιος παρετήρησε ὅτι ὁ Μαϊμονίδης, πού γεννήθηκε στὴν Κόρδοβα τὸ 1135 καὶ πέθανε στὸ Κάιρο τὸ 1204, συνεισέφερε ἀποφασιστικὰ σὲ ἕναν διάλογο τῶν πολιτισμῶν καὶ τὴ συνάντησιν ἀνάμεσα στὴν Ἰουδαϊκὴ, Ἀραβικὴ, Ἑλληνικὴ καὶ Χριστιανικὴ σκέψιν.

Υἱοθετώντας τὴν ἀπόφασιν, τὸ Ἐκτελεστικὸ Συμβούλιο τῆς Οὐνέσκο παρετήρησε «ὅτι ἡ συνεχιζόμενη προσπάθεια γιὰ εἰρήνην καὶ διεθνή κατανόησιν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἕναν ἐνεργὸν διάλογο μεταξὺ τῶν διαφόρων πολιτισμῶν, ἀφοῦ ὅλοι οἱ πολιτισμοὶ ἀποτελοῦν τμῆμα μιᾶς κοινῆς πολιτιστικῆς κληρονομιάς».

(«Νέα τοῦ Π.Ε.Σ.» — 24.10.1984)

ΣΤΡΑΤΑΡΧΗΣ ΠΕΤΑΙΝ — ΕΖΡΑ ΠΑΟΥΝΤ

Ο Στρατάρχης Πεταίν στο σιδηροδρομικό βαγόνι - επιτελείο από το οποίο διήμυθνε νικηφόρα τις επιχειρήσεις του Γαλλικού Στρατού.

Ο διάσημος Άμερικανός ποιητής δεν δικάστηκε ποτέ. Τόν έκλεισαν στο νοσοκομείο της Αγίας Έλισάβετ για δώδεκα χρόνια.

Ή Αντισημίτες γιά νά καλύψουν τήν προδοσία

Οπως αναφέρουν στα βιβλία τους που κυκλοφόρησαν πρόσφατα ο Χ. Λότμαν «Πεταίν» και ο Φ. Τόρεν «Οι ρίζες της προδοσίας», οι δύο περισσότερο αμφιλεγόμενες προσωπικότητες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ο Γάλλος στρατάρχης Πεταίν, Αρχηγός του Κράτους των «Κουίσιγκ» του Βισύ, κι ο Άμερικανός ποιητής Έζρα Πάουντ γιά νά καλύψουν τήν προδοτική στάση τους κατέφυγαν στην εύκολη λύση: τόν αντισημιτισμό.

Σύμφωνα με τά δσα έγραψε τό περιοδικό «Ίστορία» (Ιούλιος 1984), σέ άρθρο του κ. Rickwick;

Ο στρατάρχης Πεταίν

Μόλις σχηματίζεται ή κυβέρνηση του Βισύ, αρχίζει νά γράφεται ή χειρότερη σελίδα της: Μιά αντισημιτική νομοθεσία. Αφαιρείται ή γαλλική υπηκοότητα από τούς Έβραίους και τούς απαγορεύεται νά ασκούν ελεύθερα επαγγέλματα. Η Γαλλία άποκτά στρατόπεδα συγκεντρώσεως γιά Έβραίους. Στούς Έβραίους και στούς μασόνους άποδίδουν τά μαζικά μέσα ένημερώσεως τούς λόγους τής ήττας. Τά βιβλιοπωλεία γεμίζουν αντισημιτικά φυλλάδια.

Όπως πολλοί Γάλλοι του καιρού του, ό Πεταίν ούτε αντίσημιτης είναι, ούτε αντί-αντισημίτης. Στούς φίλους του είχε εκμυστηρευθεί πώς πάντα πίστευε στην άθωότητα του ΝτρεΫφους, αλλά προείχε ή ανάγκη νά σωθεί ή τιμή και ή αξιοπρέπεια του στρατεύματος. Διάβαζε τούς σκληρότερους αντισημιτικούς λιβελλούς και τήν ίδια στιγμή οί καλύτεροι φίλοι του ήταν Έβραίοι.

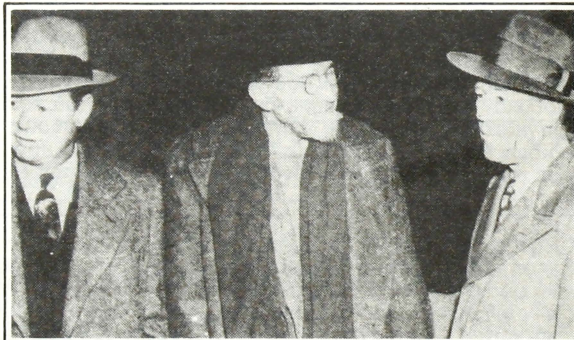
Όταν έφτασαν στ' αυτιά του τά παράπονα τών καταδικωμένων, γράφει στό Ήμερολόγιό του: «Προτιμώ ν' άσχοληθώ με τούς δικούς μας κρατούμενους». Ό χειρότερος σύμβουλός του ήταν ό προσωπικός του γιατρός Μπερνάρ Μενετρέλ, φανατικός αντίσημιτης. Όταν, όμως, τό καλοκαίρι του 1942 οί Γάλλοι χωφούλακες συλλαμβάνουν στό Παρίσι όλους τούς άλλοδαπούς Έβραίους και τούς στέλνουν νά πεθάνουν στό Λάγκερ, ό Πεταίν έξεγείρεται. «Είναι άπάνθρωπο. Είναι Γάλλοι όπως όλοι οί άλλοι».

Ο Έζρα Πάουντ

Οταν μετά τό τέλος του πολέμου τό ιατρικό συμβούλιο του Άμερικανικού νοσοκομείου Ουίνφρεντ Όβερχόλτσερ εξέτασε τόν Πάουντ γιά νά άποφανθεί άν ό ποιητής αντίλαμβανόταν τά έγκλήματα κατά τής πατρίδας του ή ήταν άτομο με διαταραγμένη προσωπικότητα, ό Πάουντ, 60 έτών υπερασπίστηκε με νεανικό σφρίγος τς πράξεις του. Κατ' αυτόν όλοι — ό Πρόε-

δρος Ρούζβελτ, ό Άγγλος πρωθυπουργός και οί άνθρωποι του πνεύματος — ήταν όργανα τής πλουτοκρατίας, με επικεφαλής τούς Έβραίους.

Ό Πάουντ έμεινε δώδεκα χρόνια, μέχρι τό 1958 στό περίφημο νοσοκομείο τής Αγίας Έλένης στην Ουάσιγκτον γιατί δήθεν ήταν τρελλός ενώ στην πραγματικότητα οί Αμερικανοί δεν

1945: Ό Πάουντ με τούς δύο αστυνομικούς πού τόν μετέφεραν στίς Ήνωμένες Πολιτείες γιά νά δικάσσει.

ήθελαν νά μαυρώσουν τή φήμη του επειδή ύποστήριζε τό φασισμό.

Ό Τόρεν σημειώνει στό βιβλίο του πώς σ' αυτά τά δώδεκα χρόνια δεν έλειψαν από τόν Πάουντ τά δείγματα αντισημιτισμού. Ό Πάουντ στάθηκε σκληρός άκόμη και σέ δύο από τούς γιατρούς πού τόν έσωσαν μόνο και μόνο επειδή ήταν Έβραίοι!

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Νίκου Σταθάκη: Φλόγα και Μνήμες

Στό νέο βιβλίο του γνωστού πιά συγγραφέα κ. Ν. Σταθάκη περιλαμβάνονται, εκτός από τά άλλα, γεγονότα πού ενδιαφέρουν ιδιαίτερα τόν έβραϊσμό τής Ελλάδος και γενικώτερα τόν έβραϊσμό τής Διοσποράς. Ό συγγραφέας και σ' αυτό του τό βιβλίο προσπαθεί νά μεταφέρει τό μήνυμα γιά τς κοινές τύχες τών λαών τής Ελλάδος και του Ίσραήλ.

ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ: “Ένα έθνικό καί πανανθρώπινο σύμβολο

Συνέχεια από τη σελ. 2

χρησιμοποιήθηκαν για τή διάστρωση διαδρόμων σέ στρατιωτικούς καταυλισμούς.

Συναγωγές καί Έβραϊκές θρησκευτικές σχολές στήν Παλιά Πόλη καταστράφηκαν.

Κατά τή διάρκεια τής ίδιας περιόδου, ή έλευθερία τών Χριστιανικών κοινοτήτων στήν Έρουσαλήμ περιορίσθηκαν σταδιακά μέ νομοθετικά μέτρα. Τό 1965 τό

Κοινοβούλιο τής Έορδανίας κατήργησε τό δικαίωμα τών Χριστιανών για τήν απόκτηση γής καί τήν ανέγερση νέων Έκκλησιών. Τά

Χριστιανικά σχολεία υποχρεώθηκαν νά άργούν τήν Παρασκευή, (Σάββατο τών Μουσουλμάνων) καί νά διαθέτουν έξίσου χρόνο για τή μελέτη του Κορανίου καί τής Αγίας Γραφής.

Στίς 5 Έουνίου 1967, παρά τίς άμεσες Έισραηλινές έκκλησεις προς τόν βασιλιά Χουσεΐν νά μήν καταστεί ή πόλις πεδίοι μάχης, ή Έορδανία έπετέθη κατά τής Έερουσαλήμ, σέ μία προσπάθεια νά καταλάβει τό Δυτικό τμήμα. Έντός όλίγων ήμερών ή Έισραηλινή κυβέρνηση ψήφισε τό νόμο για τήν Προστασία τών Αγίων Χώρων, διασφαλίζοντας τήν έλεύθερη διάβαση προς τά ιερά μνημεία για τούς πιστούς όλων τών δογμάτων, έλευθερία τής λατρείας, απόδοση τής διοικήσεως τών ίδρυμάτων τους σέ κάθε

θρησκευτική κοινότητα καί τόν ποινικό κολασμό για καταπάτηση ή βεβήλωση οίουδήποτε θρησκευτικού χώρου.

Ταυτόχρονα, τό Έισραηλινό κοινοβούλιο επέκτεινε τή δικαιοδοσία τής Έισραηλινής νομοθεσίας σ' όλα τά τμήματα τής Έερουσαλήμ, καθιστώντας αυτή ένοποιημένη πόλη. Έο νόμος για τήν Έερουσαλήμ του 1980 επανεβεβαίωσε άπλως αυτή τήν κατάσταση.

Τό Έισραήλ έχει αναλάβει ένα τεράστιο πρόγραμμα ανακαινίσεως τής Παλιάς Πόλεως. Τό άποχευετικό σύστημά καί τά συστήματα παροχής ήλεκτρισμού καί τηλεφώνων επισκευάσθηκαν καί επέκτάθηκαν. Έο δήμαρχος τής Έερουσαλήμ κ. Τέντυ Κόλλεκ έγκαθίδρυσε τή Διεθνή Έπιτροπή τής Έερουσαλήμ, αποτελούμενη από έπιστήμονες, αρχιτέκτονες, πολεοδόμους όλων τών θρησκευμάτων καί προερχομένων από όλο τόν κόσμο, ως συμβουλευτικό όργανο τών δημαρχιακών άρχών καί για τήν επίβλεψη τών σχεδίων αναπλάσεως τής πόλεως.

Αδιαίρετη, όπως πάντοτε, θά παραμείνει, ή Έερουσαλήμ δύναται νά εκπληρώσει τήν προφητεία πού άπορρέει από τήν ίδια τήν όνομασία της καί νά καταστεί **Πόλη τής Ειρήνης.**

עץ חיים היא

Δένδρον ζωῆς εἶναι ἡ Τορά...
(Παροιμ. 3:18)